

2013
m.

ATASKAITA APIE ANTRINĖS TEISINĖS PAGALBOS ORGANIZAVIMĄ IR TEIKIMĄ 2012 M.

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Ataskaita apie antrinės teisinės pagalbos organizavimą ir teikimą parengta, remiantis valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų (toliau – Tarnybos) veiklos ataskaitomis (toliau – ataskaitos), parengtomis ir pateiktomis Teisingumo ministerijai, vadovaujantis Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų veiklos ataskaitų rengimo ir pateikimo Teisingumo ministerijai taisyklėmis (toliau – Taisyklės), patvirtintomis teisingumo ministro 2008-07-11 įsakymu Nr. 1R-279.

Šioje ataskaitoje apibendrinami ir analizuojami Tarnybų ataskaitose pateikti duomenys. Ataskaitinis laikotarpis 2012-01-01 – 2012-12-31.

I. INFORMACIJA APIE ANTRINĖS TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMĄ

1.1. Priimtų sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo pasiskirstymas pagal gautus prašymus

2012 m. gautų prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičius buvo didesnis negu ankstesniais metais - iš viso buvo gauta 18223 prašymai suteikti antrinę teisinę pagalbą, 8,26 proc. daugiau nei 2011 m. (2011 m. buvo gauti 16833 prašymai suteikti antrinę teisinę pagalbą).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Gauti prašymai suteikti antrinę teisinę pagalbą			8191	11067	14697	16027	16833	18223
VGTP tarnybų priimti sprendimai suteikti antrinę teisinę pagalbą	3000	4994	7135	10131	13327	14589	15372	16536
1.1. administracinėse bylose	n/a	287	330	453	684	655	748	786
1.2. civilinėse bylose	n/a	4266	6221	8618	9176	12183	12523	13595
1.3. baudžiamosiose bylose (nukentėjusieji ir tie atvejai, kai nėra būtinas gynėjo dalyvavimas)	n/a	441	584	1060	1403	1749	2099	2146
Atvejai, kai gynėjo dalyvavimas būtinas pagal BPK 51 straipsnį ir kitais įstatymų numatytais atvejais	n/a	35277	35927	34019	28554	32564	32720	33165

Iš visų 2012 m. gautų prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą 90,74 proc. atvejų buvo priimtas sprendimas suteikti antrinę teisinę pagalbą (16536 sprendimai) (2011 m. tokie sprendimai sudarė 91,3 proc., 2010 m. – 91,03 proc., 2009 m. – 90,83 proc.), 6,14 proc. atvejų buvo priimtas sprendimas atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą (1118 sprendimai) (2011 m. tokie sprendimai sudarė 6,33 proc., 2010 m. – 5,34 proc., 2009 m. – 6,71 proc.), 3,44 proc. atvejų sprendimas nebuvo priimtas (626 atvejų) (2011 m. tokie sprendimai sudarė 2,53 proc., 2010 m. – 3,31 proc., 2009 m. – 2,8 proc.).

2012 m. iš 16536 sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą, 4,75 proc. sprendimų buvo teikti antrinę teisinę pagalbą administracinėse bylose (786 sprendimai), 82,21 proc. sprendimų teikti antrinę teisinę pagalbą civilinėse bylose (13595 sprendimų), 12,98 proc. sprendimų teikti antrinę

teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose (2146 sprendimų), 0,05 proc. sprendimų teikti antrinę teisinę pagalbą tarptautiniuose ginčuose (9 sprendimai).

Pažymėtina, kad didžiąją dalį teikiamos antrinės teisinės pagalbos sudaro baudžiamosios bylos, kai pagal ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimą ar teismo nutartį yra skiriamas būtinas gynėjas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau vadinama – BPK) 51 straipsniu ir kitais įstatymų nustatytais atvejais, kai gynėjo dalyvavimas yra privalomas. **Antrinė teisinė pagalba ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi 2012 m. buvo teikta 33165 bylų** (2007 m. – 35927 bylose, 2008 m. – 34019 bylose 2009 m. – 28554 bylose, 2010 m. – 32553 bylose, 2011 m. 32720 bylų), t. y. **66,73 proc.** antrine teisine pagalba pasinaudojusių asmenų antrinė teisinė pagalba buvo suteikta ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi (2008 m. buvo 77 proc. tokių atvejų, 2009 m. – 68,2 proc., 2010 m. – 69,05 proc., 2011 m. – 68,03 proc.). Tarnybų duomenys apie nepagrįstus pranešimus dėl būtinojo gynėjo dalyvavimo pasiskirstė taip: Vilniaus Tarnyba – 267, Kauno Tarnyba – 789, Šiaulių Tarnyba – 9, Panevėžio Tarnyba – 0, Klaipėdos Tarnyba – 4.

Vertinant būtinojo gynėjo dalyvavimo atvejus, pastebėtina, kad tais atvejais, kai buvo identifikuotas paskyrimo baudžiamosiose bylose pagrindas pagal Baudžiamojo proceso kodeksą, paskyrimo priežastys pasiskirstė taip: 31,57 proc. sudarė tuos atvejus, kai įtariamasis ar kaltinamasis yra suimtas; 18,02 proc. – ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas mano, kad gynėjo dalyvavimas yra būtinas; 12,15 proc. – nagrinėjant bylas dėl veikų, kuriomis įtariamasis ar kaltinamas nepilnametis; 7,93 proc. – apeliacinis procesas; 7,61 proc. – kai yra įtariamųjų ar kaltinamųjų gynybos interesų prieštaravimų, jeigu bent vienas iš jų turi gynėją; 7,55 proc. – nagrinėjant bylą teisme pagreitinto proceso tvarka; 7,37 proc. – nagrinėjant nemokančių proceso kalbos asmenų bylas; 7,12 proc. – nagrinėjant neregijų, kurčių, nebylių ir kitų asmenų, dėl fizinių ar psichinių trūkumų negalinčių pasinaudoti savo teise į gynybą, bylas; likusiąją dalį sudarė kiti atvejai – bylos atnaujinimas, bylos nutraukimas teisme, ekstradicija, nagrinėjant bylas dėl nusikaltimų, už kuriuos gali būti skiriamas laisvės atėmimas iki gyvos galvos, byla nagrinėjama kaltinamajam nedalyvaujant, juridinio asmens atstovavimas, teikimas dėl bausmės pakeitimo, tris dienas iš eilės (ar 6 valandas suėmimo klausimu) negali dalyvauti pasirinktas gynėjas.

2012 m. iš viso antrine teisine pagalba pasinaudojo 49701 asmenys (2007 m. – 43063 asmenys, 2008 m. – 44154 asmenys, 2009 m. – 41883 asmenys, 2010 m. – 47142 asmenys, 2011 m. – 48092).

Daugiausia prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą buvo gauta Kauno Tarnyboje, Vilniaus Tarnyboje, Šiaulių Tarnyboje, Panevėžio Tarnyboje, Klaipėdos Tarnyboje (mažėjimo tvarka).

Daugiausia prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą patenkino Panevėžio Tarnyba (95,8 proc.), Šiaulių Tarnyba (94,5 proc.), Vilniaus Tarnyba (89,5 proc.), Kauno Tarnyba (88,6 proc.), Klaipėdos Tarnyba (84,1 proc.).

2012 m. Tarnybose priimti **1118 sprendimai atsisakyti suteikti antrinę teisinę pagalbą** (2007 m. Tarnybos priėmė 552 tokius sprendimus, 2008 m. – 643 sprendimus, 2009 m. – 985 sprendimus, 2010 m. – 952 sprendimai, 2011 m. – 1066 sprendimai). Daugiausia sprendimų atsisakyti suteikti antrinę teisinę pagalbą buvo priimta Vilniaus Tarnyboje (370 sprendimų). Kauno Tarnyboje buvo priimti 347 tokie sprendimai, Klaipėdos Tarnyboje – 143 sprendimai, Šiaulių Tarnyboje – 181 sprendimas, Panevėžio Tarnyboje – 77 sprendimai.

Vilniaus Tarnyba nurodė, kad daugiausia sprendimų atsisakyti suteikti antrinę teisinę pagalbą priimta dėl netinkamai užpildytų prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą ar nepateiktų pareiškėjo reikalavimą pagrindžiančių dokumentų bei dokumentų, įrodančių pareiškėjo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą (jeigu asmuo per Tarnybos nustatytą laiką nepatikslinka prašymo suteikti teisinę pagalbą ar nepateikia jo reikalavimą pagrindžiančių dokumentų bei dokumentų, įrodančių jo teisę

gauti antrinę teisinę pagalbą) (98), dėl nepagrįstų reikalavimų (72), jeigu atstovavimas byloje neperspektyvus (70), dėl viršytų turto ir pajamų dydžių antrinei teisinei pagalbai gauti (49), jeigu pareiškėjas pateikia kartotinį prašymą (43), jeigu prašymai susiję su reikalavimu, tiesiogiai atsirandančiu dėl pareiškėjo ūkinės – komercinės ar profesinės veiklos (16), jeigu pareiškėjas kreipėsi ne dėl savo teisių pažeidimo (5), tais atvejais, kai pareiškėjai nesutinka apmokėti 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų (4), pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama pagalba, savo materialiomis ar procesinėmis teisėmis (4), jeigu pareiškėjui antrinė teisinę pagalba teikiama daugiau kaip trijose bylose (3), jeigu galimos antrinės teisinės pagalbos išlaidos gerokai viršytų pareiškėjo turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį (3), kai kreipėsi dėl neturtinės žalos, susijusios su garbės ir orumo gynimu, tačiau nepatyrė turtinės žalos (1), kai reikalavimas perleistas (1), pareiškėjo neturtinio pobūdžio reikalavimas yra mažareikšmis (1).

2012 m. gruodžio 31 d. Tarnybose buvo **626 prašymai, dėl kurių sprendimas nebuvo priimtas** (2007 m. buvo 504 tokie prašymai, 2008 m. – 289 prašymai, 2009 m. – 411 prašymų, 2010 m. – 541 prašymai, 2011 m. – 426 prašymai). Prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą, dėl kurių sprendimas nepriimtas, skaičius buvo didžiausias Klaipėdos Tarnyboje (238 prašymai).

Klaipėdos Tarnyba ataskaitoje pažymėjo, kad 2012 metais prašymų, dėl kurių sprendimas nebuvo priimtas, skaičius lyginant su 2011 metais išaugo 153 procentais. Tokį pokytį nulėmė Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuluota praktika, į kurią atsižvelgiant Klaipėdos Tarnyba pareiškėjų prašymus, kurie yra netiksliai ar netinkamai užpildyti, ar su kuriais nepateikti visi būtini dokumentai, pareiškėjams neištaisius šių trūkumų per Klaipėdos Tarnybos nustatytą laiką, buvo paliekama nenagrinėti. Taip pat prašymai buvo palikti nenagrinėti, kai pareiškėjas nurodė, kad nesutinka, jog jo asmens duomenys būtų tvarkomi antrinės teisinės pagalbos tikslais, pareiškėjas pats atsisakė pagalbos, o sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo (neteikimo) dar nebuvo priimtas, pareiškėjui pateikus pakartotinį prašymą bei, kai prašymai buvo persiųsti kitai Tarnybai pagal kompetenciją.

Pažymėtina, kad Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegijos 2012-02-25 posėdžio metu buvo nutarta laikytis praktikos, kuomet pareiškėjams per Tarnybos nurodytą laikotarpį nepateikus visų reikiamų dokumentų antrinei teisinei pagalbai gauti, Tarnybos priima sprendimus atsisakyti teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, darydamos nuorodą į bendrąsias Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 3 straipsnio numatytas taisykles, reglamentuojančias antrinės teisinės pagalbos teikimą. Klaipėdos Tarnyba, nurodė, kad, nukrypdamą nuo Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegijos posėdyje priimto sprendimo, vadovavosi vienu pagrindinių teisės normų kolizijos principų *Lex posterior derogat legi priori* bei Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2007-10-24 nutarimu, kuriame buvo pateiktas pavyzdinis precedentų konkurencijos sprendimo taisyklių sąrašas. Tarp šių taisyklių numatyta, kad reikia atsižvelgti į teismo precedento sukūrimo laiką (pvz., seni precedentai, nepatvirtinti naujais, laikomi „silpnais“). Todėl Klaipėdos Tarnyba, savo praktiką suformavo vadovaudamasi vėlesne (aktualesne) 2011-10-20 LVAT nutartimi. Klaipėdos Tarnybos taikytą praktiką tokius prašymus palikti nenagrinėtai teismai pripažino teisėta ir pagrįsta.

Pastebėtina, kad, įsigaliojus Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pakeitimams, bus užtikrinta vienoda Tarnybų praktika, kadangi įstatyme numatyta, jog antrinė teisinė pagalba nėra teikiama, jeigu asmuo nepateikia visų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti.

2012 m. priimti **1282 sprendimai nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą**, tai sudaro **7 proc.** nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus (2007 m. sprendimai nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą (**905** sprendimai) sudarė **12,7 proc.** nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus, 2008 m. – **9,1 proc.** (**922** sprendimai), 2009 m. – **8,2 proc.** (**1096** sprendimai), 2010 m. – 11,72 proc. (1710 sprendimų), 2011 m. – **11,1 proc.** (**1704** sprendimai) nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus). Daugiausia sprendimų nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą buvo priimta Šiaulių Tarnyboje (559 sprendimai) ir Vilniaus Tarnyboje

(347 sprendimai). Kitose Tarnybose sprendimų nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą buvo mažiau – Kauno Tarnyboje – 136 sprendimai, Klaipėdos Tarnyboje ir Panevėžio Tarnyboje – po 120 sprendimų.

Šiaulių Tarnyba nurodė, kad 559 kartus buvo priimtas sprendimas nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą dėl šių priežasčių: 309 dėl nebendradarbiavimo su Tarnyba ar advokatu; 189 pareiškėjo prašymu; 19 pareiškėjo mirties atveju; 18 dėl neperspektyvaus atstovavimo; 11 atvejų dėl laiku nepateiktos deklaracijos; 6 paaiškėjus, kad pareiškėjas neturi teisės gauti antrinės teisinės pagalbos; 4 pareiškėjas pateikė neteisingą informaciją; 3 dėl piktnaudžiavimo.

Vilniaus Tarnyba nurodė, kad 347 kartus buvo priimtas sprendimas nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą dėl šių priežasčių: daugiausia – 197 sprendimai nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą priimta dėl to, kad pareiškėjas pateikė prašymą nutraukti antrinę teisinę pagalbą; 117 dėl to, kad asmuo, kuriam teikiama antrinė teisinė pagalba, nebendradarbiauja su Tarnyba arba advokatu; 22 dėl to, jog atstovavimas byloje yra neperspektyvus; 7 pareiškėjui mirus; 2 dėl pasikeitusių aplinkybių, kurių pagrindu asmuo buvo priskirtas Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytiems asmenims; 1 dėl piktnaudžiavimo; 1 paaiškėjus, kad pareiškėjas neturi teisės gauti antrinės teisinės pagalbos.

2012 m. Tarnybos priėmė **684 sprendimų dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų pakeitimo**, tai sudaro **3,75 proc.** nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus (2007 m. sprendimai dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų pakeitimo (**560** sprendimų) sudarė **7,9 proc.** nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus, 2008 m. – **6,1 proc.** (**615** sprendimų), 2009 m. – **6,6 proc.** (**875** sprendimai), 2010 m. – **6,6 proc.** (**653** sprendimai), 2011 m. – **5,28 proc.** (**813** sprendimų). Daugiausia sprendimų dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų pakeitimo priėmė Kauno Tarnyba (173 sprendimai) ir Šiaulių Tarnyba (159 sprendimai). Panevėžio Tarnyboje buvo priimti 152 sprendimai, Vilniaus Tarnyboje – 136 sprendimai, Klaipėdos Tarnyboje – 64 sprendimai.

Kauno Tarnyba nurodė, kad advokato pakeitimo priežastys buvo: interesų konfliktas – 92 sprendimai; nutraukta sutartis su advokatu – 28 sprendimai; didelis darbo krūvis – 13 sprendimai; liga – 12 sprendimų; atostogos – 6 sprendimai; kitos priežastys – 22 sprendimai.

Šiaulių Tarnyba pažymėjo, kad antrinę teisinę pagalbą teikiantys advokatai buvo pakeisti dėl šių priežasčių: interesų konfliktas – 85; užimtumas/didelis krūvis – 33; nebendradarbiavimas – 11; liga – 5; nutraukta ar pakeista sutartis su advokatu – 5; kitos priežastys – 20).

2012 m. **gautas 31 skundas dėl advokatų, teikiamos antrinės teisinės pagalbos kokybės**, daugiausia iš jų Šiaulių Tarnyboje (12 skundų). Kitose Tarnybose gautų skundų dėl advokatų teikiamos teisinės pagalbos skaičius: Kauno Tarnyboje – 9 skundai, Vilniaus Tarnyboje (7 skundai), Klaipėdos Tarnyboje – 2 skundai, Panevėžio Tarnyboje – 1 skundas.

2012 m. apskūsti 138 Tarnybų priimti sprendimai (2007 m. – **122** Tarnybų sprendimai, 2008 m. – **173** sprendimai, 2009 m. – **134** sprendimai, 2010 m. – **137** sprendimai, 2011 m. – **122**). Apskūstų Tarnybų sprendimų skaičius kiekvienoje Tarnyboje pasiskirstė taip: Klaipėdos Tarnyboje – 69 skundai, Kauno Tarnyboje – 23 skundai, Vilniaus Tarnyboje – 17 skundų, Šiaulių Tarnyboje – 17 skundų, Panevėžio Tarnyboje – 12 skundų.

Klaipėdos Tarnyba pranešė, kad iš 69 administracinių bylų pagal pareiškėjų skundus dėl Klaipėdos Tarnybos veiksmų ar neveikimo (44 bylos pirmos instancijos teisme ir 25 bylos apeliacinėje instancijoje), nei vienas pareiškėjo skundas nebuvo visiškai patenkintas, 3 skundai buvo patenkinti iš dalies. Vienas skundas pirmos instancijos teismo buvo patenkintas, tačiau Klaipėdos Tarnybai pateikus apeliacinį skundą, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pirmos instancijos teismo sprendimą pakeitė ir pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad iš 69 apskūstų sprendimų 52 skundus (32 iš 44 pirmai instancijai ir 20 iš 25 apeliacinei instancijai) pateikė trys asmenys, kuriems jau ne kartą antrinės teisinės pagalbos

teikimas buvo nutrauktas dėl jų piktnaudžiavimo bei, kurie skundžia bet kokius Klaipėdos Tarnybos ar kitų institucijų veiksmus.

2007 m. apskūsti Tarnybų priimti sprendimai sudarė **2,73 proc.** nuo visų Tarnybų priimtų sprendimų, 2008 m. – **1,71 proc.**, 2009 m. – **0,78 proc.**, 2010 m. – **0,94 proc.**, 2011 m. – **0,79 proc.**, o 2012 m. – **0,83 proc.** nuo visų Tarnybų priimtų sprendimų. Lyginant su 2011 metais, apskūstų Tarnybų priimtų sprendimų skaičius išliko beveik nepakitęs.

Informacija apie antrinės teisinės pagalbos išlaidų išieškojimą iš nepagrįstai antrinę teisinę pagalbą gavusių pareiškėjų:

Klaipėdos Tarnyba 2012 m. priėmė 9 sprendimus nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą dėl pareiškėjo piktnaudžiavimo valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialinėmis ir procesinėmis teisėmis ir 1 sprendimą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą, nes pareiškėjas neturėjo teisės gauti antrinę teisinę pagalbą. Šiuose sprendimuose buvo įrašytas įpareigojimas pareiškėjams apmokėti valstybės patirtas antrinės teisinės pagalbos išlaidas.

Šiaulių Tarnyba 2012 m. pateikė prašymą Šiaulių apygardos administraciniam teismui dėl 100 proc. išlaidų už suteiktą antrinę teisinę pagalbą priteisimo, kadangi antrinę teisinę pagalbą pareiškėjai buvo nutraukta vadovaujantis Įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 6 punktais. Iki 2012-12-31 sprendimas nebuvo priimtas.

Panevėžio Tarnyba pažymėjo, kad 2012 m. priėmė 2 sprendimus dėl antrinė teisinė pagalba nutraukimo, kai pareiškėjai neturėjo teisės gauti antrinės teisinės pagalbos. Sprendimuose buvo nurodyta pareiškėjų pareiga apmokėti valstybės patirtas antrinės teisinės pagalbos išlaidas. Pareiškėjai šias išlaidas apmokėjo geranoriškai.

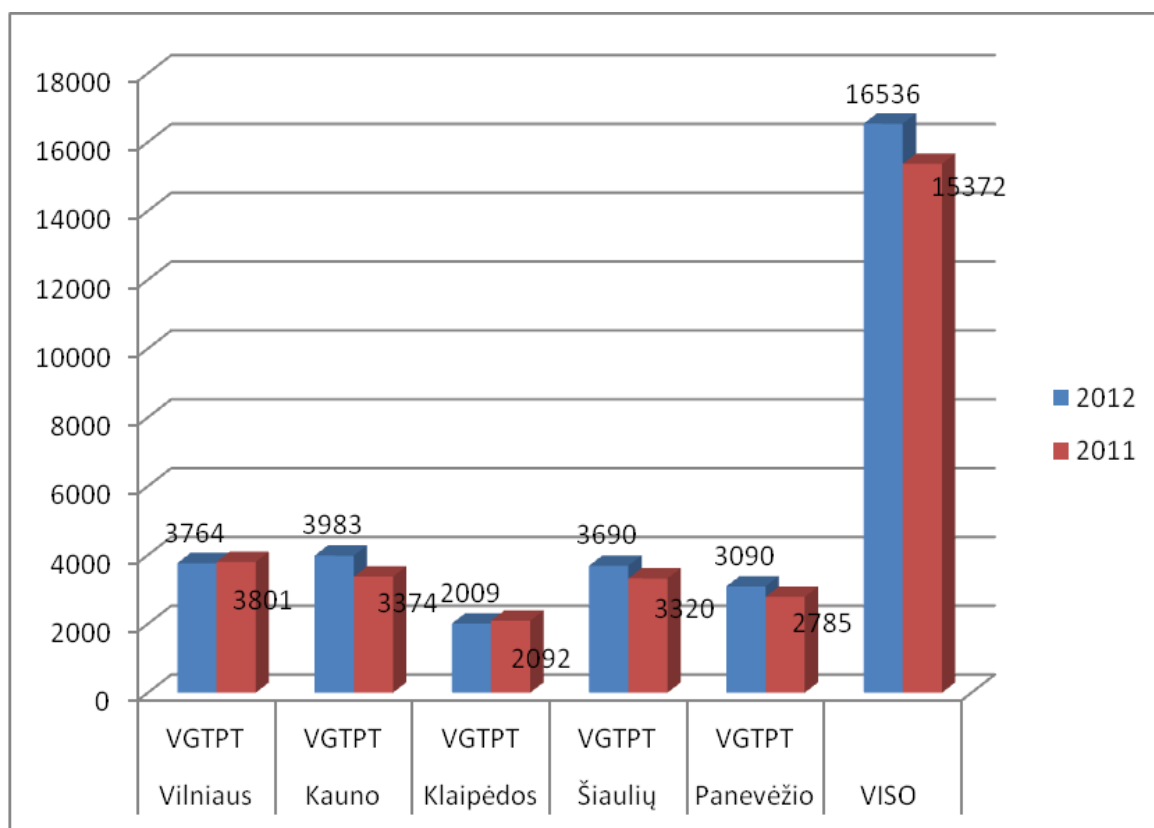
Kitose Tarnybose nebuvo atvejų, kai antrinės teisinės pagalbos išlaidos buvo išieškotos iš nepagrįstai antrine teisine pagalba pasinaudojusių pareiškėjų.

Kadangi 2012 m. keitėsi 3 Tarnybų veiklos teritorijos, duomenys apie asmenų naudojimosi antrine teisine pagalba aktyvumą lyginant su Tarnybos veiklos teritorijoje gyvenančių gyventojų skaičiumi nepateikiami.

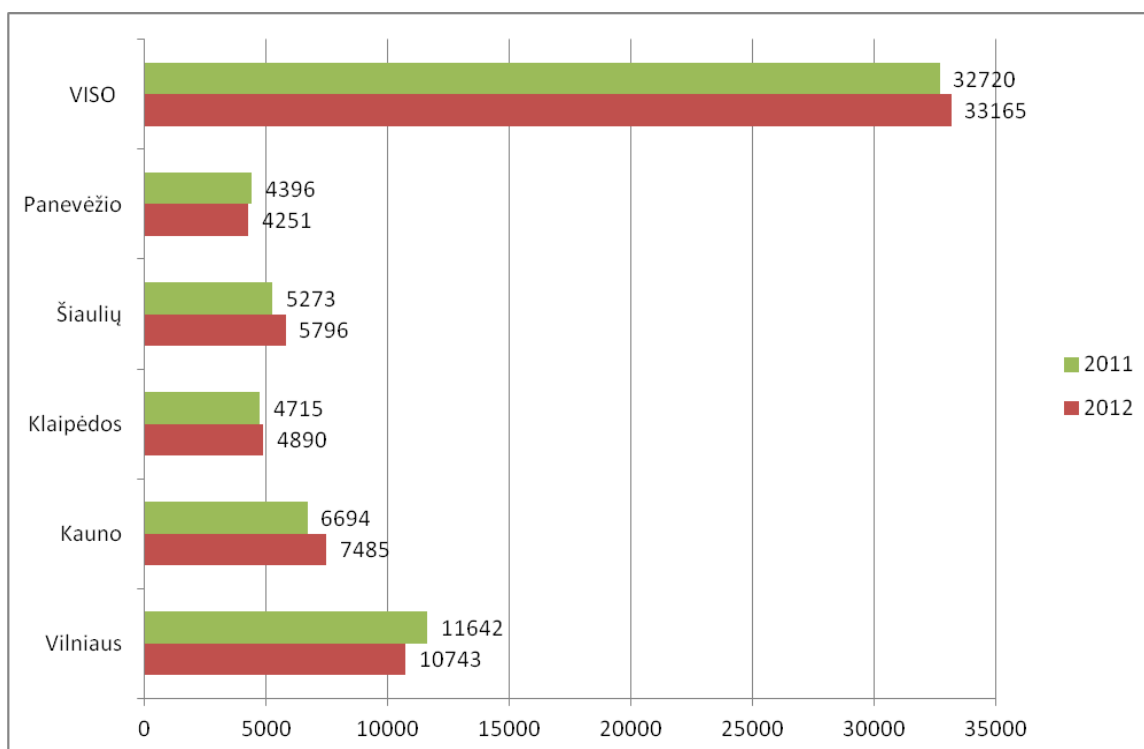
Priimtų sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo pasiskirstymas pagal gautus prašymus

Tarnyba	Vilniaus VGTPT	Kauno VGTPT	Klaipėdos VGTPT	Šiaulių VGTPT	Panevėžio VGTPT	VISO 2011 m.	VISO 2012 m.	1 Tarnyba/ mėnesį vid.	
								2011	2012
Gautų prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičius	4205	4496	2390	3906	3226	16833	18223	280,6	303,7
Iš jų: sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičius	3764	3983	2009	3690	3090	15372	16536	256,2	275,6
Iš jų: sprendimų atsisakyti suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičius	370	347	143	181	77	1066	1118	17,8	18,6
Iš jų: prašymų, dėl kurių sprendimas nepriimtas, skaičius	128	166	238	35	59	426	626	7,1	10,4

Diagrama atspindi sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus didėjimo tendenciją tiek visose Tarybose, tiek kiekvienoje iš jų

Baudžiamųjų bylų, kuriose antrinė teisinė pagalba buvo teikta pagal ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimą ar teismo nutartį, skaičiaus palyginimas 2011 ir 2012 m.

1.2. Informacija apie asmenų, kuriems buvo suteikta antrinė teisinė pagalba, pasiskirstymą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius antrinei teisei pagalbai gauti

2012 m. buvo priimti **16536 sprendimai** suteikti antrinę teisinę pagalbą iš kurių:

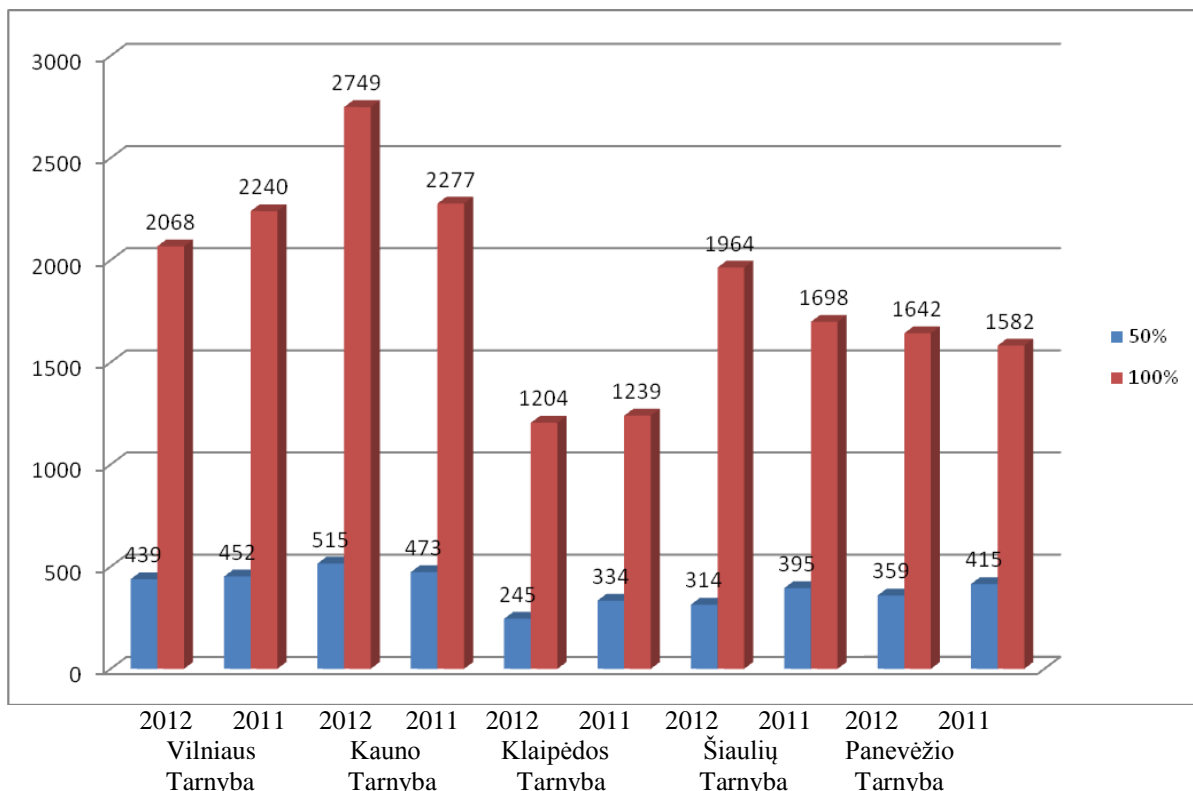
- **9627 sprendimai** suteikti antrinę teisinę pagalbą, kai nustatytas pirmasis asmens turto ir pajamų lygis (tai sudaro **58,22 proc.** nuo visų sprendimų).
- **1872 sprendimų** suteikti antrinę teisinę pagalbą, kai nustatytas antrasis asmens turto ir pajamų lygis (tai sudaro **11,32 proc.** nuo visų sprendimų).
- **5037 sprendimai** suteikti antrinę teisinę pagalbą, kai nustatyti antrinės teisinės pagalbos, neatsižvelgiant į turtą ir pajamas, teikimo pagrindai (tai sudaro **30,46 proc.** nuo visų sprendimų).

Palyginimui pateikiami 2011m. duomenys:

2011 m. buvo priimti **15372 sprendimai** suteikti antrinę teisinę pagalbą iš kurių:

- **9036 sprendimai** suteikti antrinę teisinę pagalbą, kai nustatytas pirmasis asmens turto ir pajamų lygis (tai sudaro **58,78 proc.** nuo visų sprendimų).
- **2069 sprendimų** suteikti antrinę teisinę pagalbą, kai nustatytas antrasis asmens turto ir pajamų lygis (tai sudaro **14,45 proc.** nuo visų sprendimų).
- **4267 sprendimai** suteikti antrinę teisinę pagalbą, kai nustatyti antrinės teisinės pagalbos, neatsižvelgiant į turtą ir pajamas, teikimo pagrindai (tai sudaro **27,75 proc.** nuo visų sprendimų).

Sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą pasiskirstymas pagal turto ir pajamų lygius antrinei teisei pagalbai gauti

II. ADVOKATŲ, TEIKIANČIŲ ANTRINĘ TEISINĘ PAGALBĄ, SKAIČIUS, DARBO KRŪVIS, APMOKĖJIMAS ADVOKATAMS UŽ SUTEIKTĄ ANTRINĘ TEISINĘ PAGALBĄ

2.1. Advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, skaičius

Teisingumo ministro 2012 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. 1R-21, nustatytas advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, skaičius – 73 advokatai. 2012 m. pagal su Tarnybomis sudarytas sutartis faktiškai dirbo **68 advokatai, nuolat teikiantys antrinę teisinę pagalbą** (2007 m. Tarnybos buvo sudariusios sutartis su 64 advokatais, nuolat teikiančiais antrinę teisinę pagalbą, 2008 m. – su 70 advokatų, 2009 m. – su 67,93 advokatais, 2010 m. – su 67,2 advokatais, 2011 m. – su 66 advokatais), iš jų su **32 advokatais, nuolat teikiančiais antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose** (2007 m. su Tarnybomis buvo sudarę sutartis 26 advokatai, nuolat teikiantys antrinę teisinę pagalbą civilinėse – administracinėse bylose, 2008 m. – 32 advokatai, 2009 m. – 32,65 advokatai, 2010 m. – 31 advokatu, 2011 m. – 32 advokatai) ir su **36 advokatais, nuolat teikiančiais antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose** (2007 m. Tarnybos buvo sudariusios sutartis su 38 advokatais, nuolat teikiančiais antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, 2008 m. – 38 advokatai, 2009 m. – 35,28 advokatai, 2010 m. – 37, 2011 m. – 34).

2012 m. pagal su Tarnybomis sudarytas sutartis dirbo **408 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą** (2007 m. pagal su Tarnybomis sudarytas sutartis dirbo 403 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, 2008 m. – 374 advokatai, 2009 m. – 376 advokatai, 2010 m. – 352 advokatai, 2011 m. – 365).

2.2. Advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, darbo krūvis

Advokatų, prireikus teikiančių antrinę teisinę pagalbą, darbo krūvis

Vidutinis advokato, prireikus teikiančio antrinę teisinę pagalbą, darbo krūvis per mėnesį buvo mažiausias Vilniaus Tarnyboje (6,7 bylos per mėnesį). Šiaulių Tarnyboje prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiantys advokatai vidutiniškai dirbo su 10,3 bylomis per mėnesį.

Tarnyba	Vilniaus VGTP	Kauno VGTP	Klaipėdos VGTP	Šiaulių VGTP	Panevėžio VGTP	VISO 2012 m.
Advokatų, prireikus teikiančių antrinę teisinę pagalbą (ATP), skaičius	136	99	53	53	61	408
Bylų, kuriose teikta ATP, skaičius	10155	8153	4735	6575	5443	35061
Vidutinis vienam advokatai tenkantis bylų, kuriose buvo teikta ATP, skaičius	74,7	82,4	89,3	124,1	89,2	85,93
Advokatų vidutinis darbo krūvis per mėnesį	6,7	6,9	7,4	10,3	7,4	7,2

2007 m. 403 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, teikė antrinę teisinę pagalbą 32604 bylose, t. y. prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų vidutinis darbo krūvis buvo 7 bylos per mėnesį.

2008 m. 375 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, teikė antrinę teisinę pagalbą 32606 bylose, t. y. prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų vidutinis darbo krūvis buvo 7 bylos per mėnesį.

2009 m. 376 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, teikė antrinę teisinę pagalbą 23421 bylose, t. y. prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų vidutinis darbo krūvis buvo 7 bylos per mėnesį.

2010 m. 352 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, teikė antrinę teisinę pagalbą 29117 bylose, t. y. prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų vidutinis darbo krūvis buvo 7 bylos per mėnesį.

2011 m. 365 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, teikė antrinę teisinę pagalbą 32890 bylose, t. y. prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų vidutinis darbo krūvis buvo 7,5 bylos per mėnesį.

2012 m. 408 advokatai, prireikus teikiantys antrinę teisinę pagalbą, teikė antrinę teisinę pagalbą 35061 bylose, t. y. prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų vidutinis darbo krūvis buvo 7,2 bylos per mėnesį (nežymiai mažesnis nei 2011 m.).

Advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, darbo krūvis

2012 m. vidutinis nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse – administracinėse bylose teikusių advokatų darbo krūvis buvo 11,8 bylų per mėnesį (didžiausias darbo krūvis buvo Panevėžio Tarnyboje – 14,1 bylos per mėnesį, mažiausias Klaipėdos Tarnyboje – 10 bylų per mėnesį).

2008 m. vidutinis nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse – administracinėse bylose teikusių advokatų darbo krūvis buvo 7 bylos per mėnesį, 2009 m. – 10,9 bylų per mėnesį, 2010 m. – 11,8 bylų per mėnesį, 2011 m. – 11,4 bylų per mėnesį.

2012 m. vidutinis nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikusių advokatų darbo krūvis buvo 22,2 bylų per mėnesį (didžiausias darbo krūvis buvo Šiaulių Tarnyboje – 27 bylos per mėnesį, mažiausias Klaipėdos Tarnyboje – 15,3 bylos per mėnesį).

2008 m. vidutinis nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikusių advokatų darbo krūvis buvo 19 bylų per mėnesį, 2009 m. – 25,2 bylų per mėnesį, 2010 m. – 24,1 bylų per mėnesį, 2011 m. – 26,4 bylų per mėnesį.

Pastebėtina, kad Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegijos (toliau – Kolegija), vykusios 2010-01-19, sprendimu buvo nustatytas advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, vidutinis darbo krūvis: civilinėse – administracinėse bylose teikiantiems advokatams per mėnesį skiriama nuo 9 iki 12 naujų bylų, o nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiantiems advokatams – nuo 23 iki 26 naujų bylų. Civilinėse – administracinėse bylose nei viena Tarnyba neskyrė mažesnio nei Kolegijos sprendimu nustatytas naujų bylų skaičiaus. Baudžiamosiose bylose Klaipėdos Tarnyba skyrė ženkliai mažesnę naujų bylų skaičių advokatams, nuolat teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, nežymiai mažesnę naujų bylų skaičių skyrė Vilniaus Tarnyba ir Panevėžio Tarnyba.

Advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, darbo krūvis

1) Nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse-administracinėse bylose teikiančių advokatų darbo krūvis

Tarnyba	Vilniaus	Kauno	Klaipėdos	Šiaulių	Panevėžio	VISO
	VGTPPT	VGTPPT	VGTPPT	VGTPPT	VGTPPT	2012 m.
Advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, skaičius, vnt.	10	6	7	4*	4	31
Bylų, kuriose pradėta teikti antrinę teisinę pagalbą, skaičius, vnt.	1418	807	844	645	678	4392
Vidutinis vienam advokatui tenkantis naujų bylų, kuriose buvo teikta antrinė teisinė pagalba, kiekis, vnt.	141,8	134,5	120,6	161	169,5	141,7
Advokatų vidutinis darbo krūvis per mėn., vnt.	11,8	11,2	10,0	13,4	14,1	11,8

* Skaičiuojant advokatų darbo krūvį buvo atsižvelgta į tai, kad nuo 2012 m. gruodžio mėnesio nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse – administracinėse bylose teikiančių advokatų skaičius padidėjo 1 advokatu.

2) Nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų darbo krūvis

Tarnyba	Vilniaus	Kauno	Klaipėdos	Šiaulių	Panevėžio	VISO
	VGTPPT	VGTPPT	VGTPPT	VGTPPT	VGTPPT	2011 m.
Advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, skaičius, vnt.	11	9	5	7	5*	37
Bylų, kuriose pradėta teikti antrinę teisinę pagalbą, skaičius, vnt.	2935	2494	920	2266	1219	9834
Vidutinis vienam advokatui tenkantis naujų bylų, kuriose buvo teikta antrinė teisinė pagalba, kiekis, vnt.	266,82	277,11	184,0	323,7	243,8	265,8
Advokatų vidutinis darbo krūvis per mėn., vnt.	22,2	23,1	15,3	27,0	20,3	22,2

* Skaičiuojant advokatų darbo krūvį buvo atsižvelgta į tai, kad nuo 2012 m. lapkričio mėnesio nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų skaičius sumažėjo 1 advokatu.

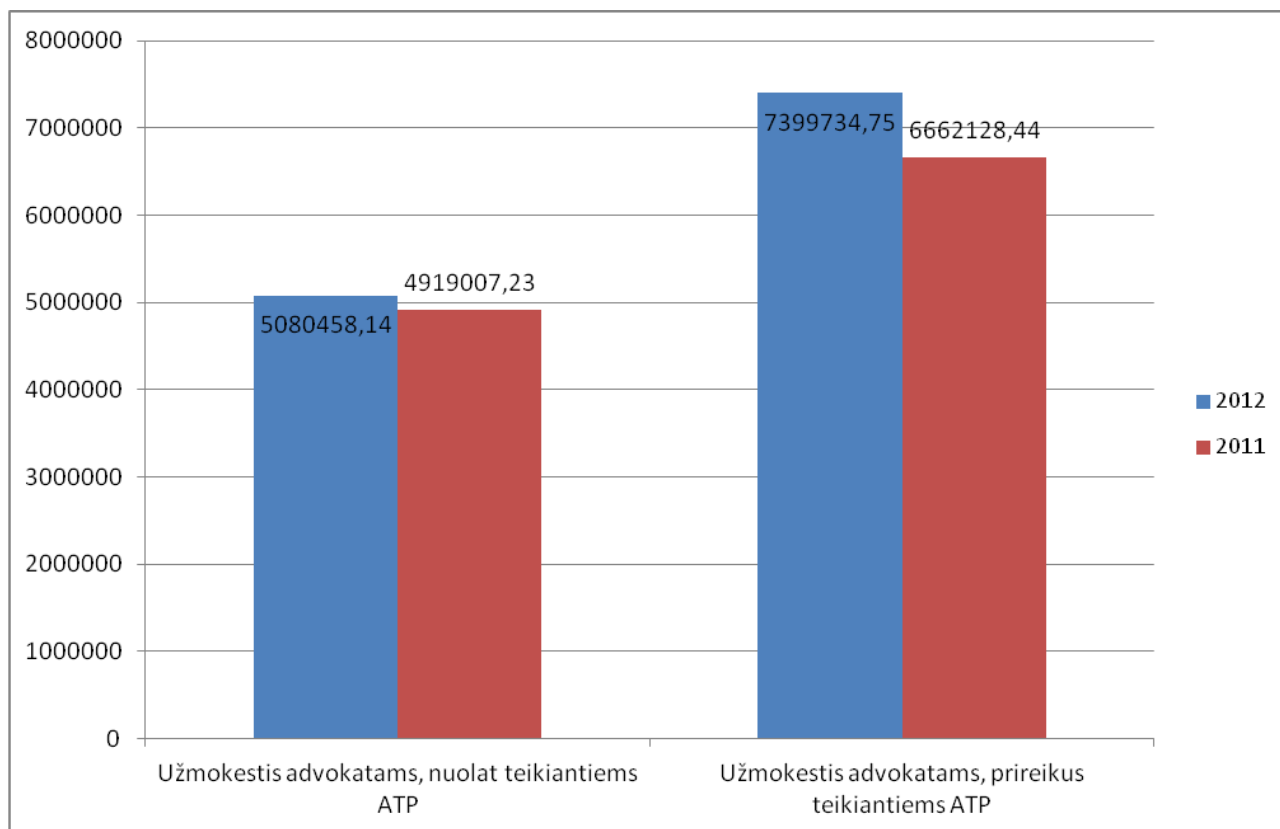
2.3. Apmokėjimas advokatams už suteiktą antrinę teisinę pagalbą

Advokatams, nuolat teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, už antrinės teisinės pagalbos teikimą 2012 m. mokėtina suma – **5 080 458,14 Lt** (iš jų 2 405 580,65 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą civilinėse – administracinėse bylose ir 2 674 877,49 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose).

<i>Advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, apmokėjimas (priskaičiuotas užmokestis už atitinkamus metus)</i>			
<i>Metai</i>	<i>Civilinės – administracinės bylos (Lt)</i>	<i>Baudžiamosios bylos (Lt)</i>	<i>Iš viso (Lt)</i>
2012	2 342 713,23	2 614 485,30	5 080 458,14
2011	2 319 819,5	2 599 188,68	4 919 007,23
2010	2 322 204,42	2 506 126,45	4 828 330,87
2009	2 161 097,96	2 322 758,24	4 483 856,20
2008	2 001 890,71	2 901 504,8 Lt	4 903 395,54
2007	-	-	3 495 750,79

Advokatams, prireikus teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, už antrinės teisinės pagalbos teikimą 2012 m. mokėtinas užmokesčio dydis – **7 399 234,75 Lt** (iš jų 2 564 461,04 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą civilinėse – administracinėse bylose, 4 835 273,71 Lt už suteiktą antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose).

<i>Advokatų, prireikus teikiančių antrinę teisinę pagalbą, apmokėjimas (priskaičiuotas užmokestis už atitinkamus metus)</i>				
<i>Metai</i>	<i>Civilinės – administracinės bylos (Lt)</i>		<i>Baudžiamosios bylos (Lt)</i>	<i>Iš viso (Lt)</i>
	<i>civilinės</i>	<i>administracinės</i>		
2012	2 315 938,5		4 133 297,5	7 399 734,75
	2 280 681,42	35 257,08		
2011	2 147 760,07		4 514 368,37	6 662 128,44
	2 117 879,23	29 880,84		
2010	1 897 868,9		4 537 691,1	6 452 859,99
	1 895 941,1	19 227,79		
2009	1 504 690,08		3 885 043,39	5 389 733,47
	1 482 628,5	22 061,58		
2008	1 116 458,89		4 856 550,91	5 975 599 (įskaitant 2588,84 Lt už iki 2005-05-01 suteiktą pagalbą)
	1 097 949,86	18 509,03		
2007	-		-	5 309 164,65

Nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiantiems advokatams 2012 m. už antrinės teisinės pagalbos teikimą mokėtina suma 1 614 509,91 Lt didesnė nei 2011 m. mokėtina suma. Advokatams, prireikus teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, už antrinės teisinės pagalbos teikimą 2012 m. mokėtina suma 7 376 063,31 Lt didesnė nei 2011 m. mokėtina suma.

Lėšų suma skirta antrinei teisinei pagalbai teikti 2005-2012 m.:

2005 m. – 7 860 000 Lt
 2006 m. – 11 138 000 Lt
 2007 m. – 12 312 200 Lt
 2008 m. – 15 555 300 Lt
 2009 m. – 13 245 000 Lt
 2010 m. – 13 487 000 Lt
 2011 m. – 14 487 000 Lt
 2012 m. – 13 904 000 Lt

Tarnybų kreditorinis įsiskolinimas 2006-2012 m. (kiekvienų metų gruodžio 31 dieną):

2006 m. – 100 Lt.
 2007 m. – 2000 Lt.
 2008 m. – 265 500 Lt.
 2009 m. – 1 558 100 Lt.
 2010 m. – 2 430 000 Lt.
 2011 m. – 726 000 Lt¹.

¹ Pastebėtina, kad 2011 m. iš centrinės hipotekos įstaigos viršplaninių lėšų buvo skirta 2 850 000 Lt valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų turimiems įsiskolinimams padengti.

2012 m. – 3 374 000 Lt

2.3.1. Vidutinė advokato, prireikus teikiančio antrinę teisinę pagalbą, vienos bylos kaina

Prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato vidutinė vienos civilinės – administracinės bylos kaina svyravo nuo 221,04 Lt (Panevėžio Taryboje) iki 429,47 Lt (Kauno Taryboje). Didžiausia vienos baudžiamosios bylos kaina buvo Kauno Taryboje (241,44 Lt), mažiausia baudžiamosios bylos kaina buvo Panevėžio Taryboje (166,94 Lt).

Taryba	Vilniaus	Kauno	Klaipėdos	Šiaulių	Panevėžio	Viso
Prašymų išmokėti už suteiktą ATP civilinėse - administracinėse bylose skaičius	1 957,00	1 406,00	906,00	2 573,00	2 228,00	9 070,00
Priskaičiuotas užmokestis už ATP teikimą civilinėse - administracinėse bylose*	588 098,10	603 840,52	250 798,14	619 493,76	492 483,84	2 554 714,36
Vidutinė vienos bylos kaina	300,51	429,47	276,82	240,77	221,04	281,67
Prašymų išmokėti užmokestį už suteiktą ATP baudžiamosiose bylose skaičius	8 497,00	4 668,00	3 671,00	3 161,00	3 240,00	23 237,00
Priskaičiuotas užmokestis už ATP teikimą baudžiamosiose bylose **	1 616 555,03	1 127 033,60	715 461,72	756 713,76	540 889,60	4 756 653,71
Vidutinė vienos bylos kaina	190,25	241,44	194,90	239,39	166,94	204,70

* sumos be užmokesčio už išvados, ar nėra antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindų, teikimą.

** sumos be užmokesčio už budėjimą ne darbo dienomis.

2012 m. vidutinė prireikus antrinę teisinę pagalbą civilinėse – administracinėse bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 281,67 Lt (6,03 Lt mažesnė nei 2011 m.), vidutinė prireikus antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 204,70 Lt (14,9 lt mažesnė nei 2011 m.).

Metai	Vidutinė civilinės - administracinės bylos kaina (Lt)	Vidutinė baudžiamosios bylos kaina (Lt)
2012	281,67	204,7
2011	287,7	219,6
2010	323,6	210,2
2009	398,7	197,7
2008	280	200

2.3.2. Vidutinė nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato vienos bylos kaina

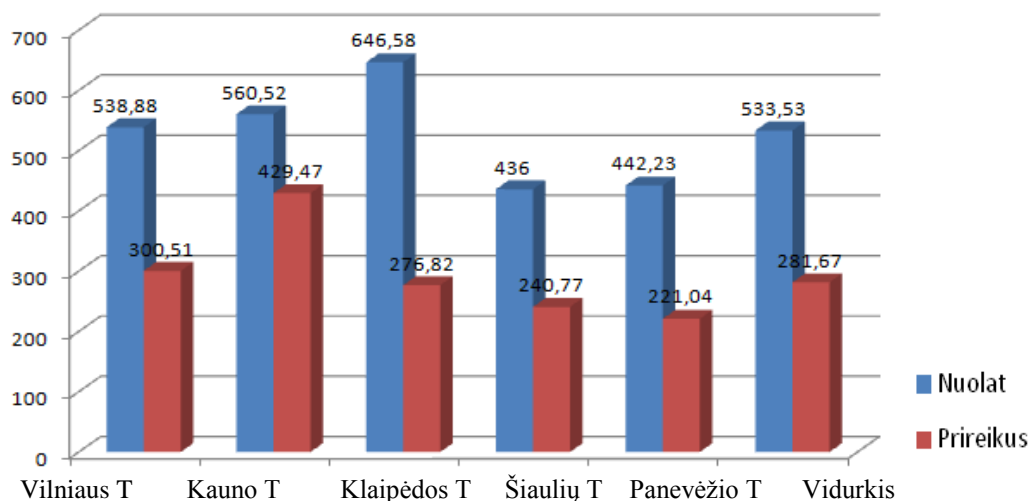
Nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato vidutinė vienos civilinės – administracinės bylos kaina svyravo nuo 436,00 Lt (Šiaulių Taryboje) iki 646,58 Lt (Klaipėdos Taryboje). Didžiausia vienos baudžiamosios bylos kaina buvo Klaipėdos Taryboje (415,64 Lt), mažiausia baudžiamosios bylos kaina buvo Šiaulių Taryboje (221,3 Lt).

Taryba	Vilniaus	Kauno	Klaipėdos	Šiaulių	Panevėžio	Viso
Civilinių - administracinių bylų, kuriose pradėta teikti ATP 2012 m., skaičius	1418	807	844	645	678	4392
Užmokestis civilinėse - administracinėse bylose	764 135,85	452 341,58	545 714,60	281 217,40	299 832,71	2 343 242,14
Vidutinė vienos bylos kaina	538,88	560,52	646,58	436,00	442,23	533,53
Baudžiamųjų bylų, kuriose pradėta teikti ATP 2012 m., skaičius	2935	2494	920	2266	1219	9834
Užmokestis baudžiamosiose bylose	696 474,31	682 640,36	382 387,14	501 359,41	353 574,61	2 616 435,83
Vidutinė vienos bylos kaina	237,30	273,71	415,64	221,25	290,05	266,06

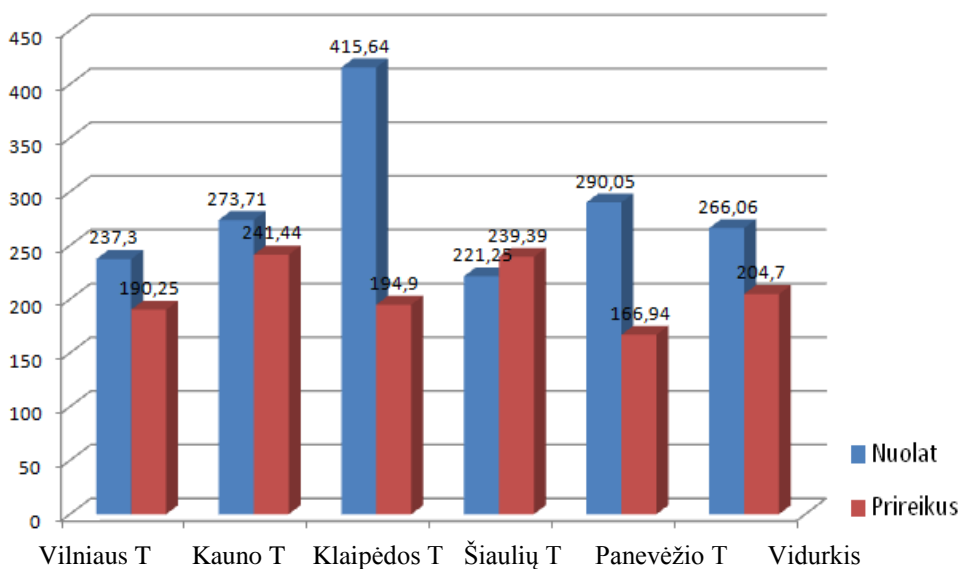
2012 m. vidutinė nuolat antrinę teisinę pagalbą civilinėse – administracinėse bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 533,53 Lt (2,56 Lt didesnė nei 2011 m.), vidutinė nuolat antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose teikiančių advokatų bylos kaina buvo 266,06 Lt (22,26 Lt didesnė nei 2011 m.).

<i>Metai</i>	<i>Vidutinė civilinės - administracinės bylos kaina (Lt)</i>	<i>Vidutinė baudžiamosios bylos kaina (Lt)</i>
2012	533,53	266,06
2011	530,97	243,8
2010	542,1	233,9
2009	507,2	217,6
2008	699	335

Vienos bylos kainos palyginimas advokatų nuolat ir prireikus teikiančių ATP civilinėse-administracinėse bylose

Vienos bylos kainos palyginimas advokatų nuolat ir prireikus teikiančių ATP baudžiamosiose bylose

Advokato, nuolat teikiančio antrinę teisinę pagalbą civilinėse – administracinėse bylose, vidutinė vienos bylos kaina yra didesnė už advokato, prireikus teikiančio antrinę teisinę pagalbą, vidutinę vienos bylos kainą 251,86 Lt. Advokato, nuolat teikiančio antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, vidutinė vienos bylos kaina yra didesnė už advokato, prireikus teikiančio antrinę teisinę pagalbą 61,36 Lt. Pažymėtina, kad priežastys, dėl kurių nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato vidutinė vienos bylos kaina yra didesnė nei prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato vidutinė vienos bylos kaina yra tokios pačios kaip ir ankstesniais metais (pavyzdžiui, nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiantiems advokatams dažniau skiriamos didelės apimties bylos arba bylos, nagrinėjamos kitų, nei advokato darbo vieta, miestų teismuose ir pan.).

III. TARNYBŲ VEIKLA, KOORDINUOJANT PIRMINĖS TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMĄ

2012 m. Tarnybos negavo nei vieno prašymo organizuoti pirminės teisinės pagalbos teikimą pagal Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 15 straipsnio 8 dalį (kai pareiškėjas pirminės teisinės pagalbos kreipiasi dėl tos savivaldybės, kurios tarnautojas teikia pirminę teisinę pagalbą, įstaigos veiksmų ar neveikimo, tas savivaldybės tarnautojas informuoja pareiškėją apie galimą interesų konfliktą bei informuoja, kad pareiškėjas dėl pirminės teisinės pagalbos suteikimo gali kreiptis į Tarnybą).

Informacija apie priemones, kurių buvo imtasi, vykdant Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatytą funkciją

Vilniaus Tarnyba ataskaitoje nurodė, kad teikė savivaldybių institucijoms metodinę pagalbą, įgyvendinant joms priskirtas funkcijas pirminės teisinės pagalbos srityje. Ši pagalba apėmė pirminę teisinę pagalbą teikiančių specialistų konsultavimą, įvairios informacinės medžiagos teikimą susitikimų metu, telefonu ir elektroniniu paštu. Vilniaus tarnyba 2012-12-05 suorganizavo susitikimą su savivaldybių darbuotojais, organizuojančiais ir teikiančiais pirminę teisinę pagalbą, kurio metu buvo aptartos problemos, kylančios savivaldybėms teikiant pirminę teisinę pagalbą ir Vilniaus tarnybai nagrinėjant savivaldybių siunčiamus prašymus. 2012 m. Vilniaus tarnyba taip pat parengė ir visoms savivaldybėms išsiuntė rekomendacijas dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo tobulinimo.

Kauno Tarnyba ataskaitoje nurodė, kad, nuolat teikia rekomendacijas pirminę teisinę pagalbą teikiantiems specialistams, jeigu jie kreipiasi į tarnybos specialistus prašydami metodinės pagalbos. Paprastai pagalba teikiama žodžiu. Metų pabaigoje apibendrinus praktikoje kylančias problemas buvo pateikta 1 rekomendacija.

Klaipėdos Tarnyba ataskaitoje nurodė, kad 2012 m. liepos mėnesį, atsižvelgdama į aktualią teismų praktiką, Klaipėdos Tarnyba elektroniniu paštu pateikė pirminę teisinę pagalbą teikiantiems asmenims rekomendaciją dėl prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą pildymo. 2012 m. gruodžio mėnesį Klaipėdos Tarnyba suorganizavo susitikimą su pirminę teisinę pagalbą teikiančiais asmenimis, kurio metu buvo aptarti svarbiausi pirminės teisinės pagalbos teikimo ir organizavimo klausimai, kylančios problemos, prašymų suteikti antrinę teisinę pagalbą pildymo trūkumai, pasidalinta aktualiausia informacija. Klaipėdos Tarnybos direktorius taip pat dalyvavo atskiruose susitikimuose su pirminę teisinę pagalbą teikiančiais asmenimis.

Šiaulių Tarnyba ataskaitoje nurodė, kad nuolat konsultavo ir teikė pasiūlymus Šiaulių apygardos teismo teritorijoje esančių savivaldybių institucijų darbuotojams teikiantiems pirminę

teisinę pagalbą. Su pirminės teisinės pagalbos atstovais 2012 m. lapkričio mėnesį buvo surengtas susitikimas, kurio metu buvo aptartos dažniausiai pasitaikančios prašymų pildymo klaidos, bei pateiktos rekomendacijos, kaip jų išvengti. 2012 m. Šiaulių tarnybos atstovai vyko į susitikimus su pirminę teisinę pagalbą teikiančiais specialistais Akmenėje, Mažeikiuose, Raseiniuose ir Kelmėje.

Panevėžio Tarnybai vykdant pirminės teisinės pagalbos teikimo koordinavimo funkciją, 2012 m. buvo organizuotas vienas susirinkimas su pirminę teisinę pagalbą teikiančiais specialistais. Susirinkimo metu apžvelgti teisės aktų pakeitimai, susiję su valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimu bei apsvaistytos dažniausiai pasitaikančios klaidos konsultuojant pareiškėjus ir pildant prašymus suteikti antrinę teisinę pagalbą. Tarnyba akcentavo siekianti glaudaus, dalykiško bendradarbiavimo su pirminės teisinės pagalbos specialistais, kad būtų teikiama kvalifikuota ir kokybiška valstybės garantuojama teisinė pagalba.

IV. TARNYBŲ VEIKLA INFORMUOJANT GYVENTOJUS APIE VALSTYBĖS GARANTUOJAMĄ TEISINĘ PAGALBĄ

Vilniaus Tarnyba 2012 m. Vilniaus tarnyba organizavo atskirus susitikimus su Vilniaus rajono, Trakų, Širvintų, Šalčininkų ir Ukmergės rajonų savivaldybių darbuotojais bei gyventojais, informuojant juos apie galimybes gauti antrinę teisinę pagalbą, tokios pagalbos teikimo sąlygas ir tvarką. Be to, 2012 m. Vilniaus tarnybos darbuotojai aplankė laisvės atėmimo bausmę atliekančius asmenis Vilniaus pataisos namuose ir Laisvės atėmimo vietų ligoninėje (Lukiškių kalėjimo ligoninė), kur informavo ne tik apie antrinę teisinę pagalbą, bet taip pat apie pirminės teisinės pagalbos teikimo tvarką ir sąlygas.

Kauno Tarnyba 2012 m. suorganizavo 5 susitikimus: 1 susitikimą su Kėdainių r. savivaldybės bendruomene, 1 susitikimą su Varėnos r. savivaldybės bendruomene, 1 susitikimą su Druskininkų bendruomene, 1 susitikimą su Kauno m. Žaliakalnio bendruomene ir 1 susitikimą su Kauno apskrities Trečiojo amžiaus universiteto Teisės fakulteto nariais. Kauno tarnyba 2012 m. taip pat išplatino 2 pranešimus pavadinimais „Teisinės pagalbos kroatai mokėsi Kaune“ ir „Gyventojai aktyviai naudojai teisine pagalba“ 5 dienraščiuose.

Klaipėdos Tarnyba 2012 m. suorganizavo 4 susitikimus su gyventojais Šilutės, Šilalės, Tauragės ir Pagėgių savivaldybėse. Tarnybos specialistai dalyvavo seminarų cikle „Teisinių stovykla“, kurių metu skaitė pranešimus teisinės pagalbos teikimo ir organizavimo temomis. Dėl lėšų stygiaus nebuvo spausdinami informaciniai pranešimai spaudoje.

Šiauliai tarnyba 2012 m. organizavo susitikimus Akmenės, Mažeikių, Raseinių ir Kelmės savivaldybėse.

Panevėžio tarnyba 2012 m. informavo gyventojus apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą susitikimų metu Panevėžio pataisos namuose, Panevėžio suaugusiųjų mokymo centre, Panevėžio aklujų ir silpnaregių centre, Zarasų, Ignalinos, Molėtų ir Visagino savivaldybėse. Panevėžio tarnybos darbuotojai taip pat dalyvavo Tarptautinės žmogaus teisių dienos minėjime Zarasų rajono savivaldybėje. Panevėžio regioninė televizija parengė 2 nemokamus reportažus apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.

Visose Tarnybose informacija gyventojams buvo teikiama telefonu, elektroniniu paštu ar tiesiogiai kreipiantis į Tarnybas. Aktuali informacija asmenims, siekiantiems gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą yra taip pat pateikta Tarnybų patalpose įrengtose skelbimų lentose ir Tarnybų interneto puslapiuose:

<http://vilnius.teisinepagalba.lt>
<http://kaunas.teisinepagalba.lt>
<http://klaipeda.teisinepagalba.lt>
<http://siauliai.teisinepagalba.lt>
<http://panevezys.teisinepagalba.lt>

Gyventojams sudaryta galimybė užpildyti anoniminę anketą apie suteiktos (teikiamos) teisinės pagalbos kokybę.

V. PROBLEMAS, TRUKDANČIOS TINKAMAI ĮGYVENDINTI TARNYBŲ FUNKCIJAS IR JOMS KELIAMUS UŽDAVINIUS, TARNYBŲ VEIKLOS TRŪKUMUS ĮTAKOJANTYS VEIKSNIAI, PRIEMONĖS, KURIŲ NUMATOMA IMTIS TOBULINANT TARNYBŲ VEIKLĄ

Tarnybos ataskaitose nurodė šias problemas, trukdančias tinkamai įgyvendinti jų funkcijas ir joms keliamus uždavinius:

1. Viena iš didžiausių problemų Tarnybų veikloje yra valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimui ir organizavimui skirtas nepakankamas finansavimas, dėl kurio Tarnyboms negalint per teisės aktų nustatytus terminus išmokėti užmokestį advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą susidarė įsiskolinimas.

2. Ne mažiau aktuali problema išlieka žmogiškųjų išteklių trūkumas. Tarnybos nurodė, kad padidėjus pareiškėjų skaičiui bei Tarnyboms suteikus daugiau funkcijų, Tarnybų darbuotojai vykde įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą. Per mažas valstybės tarnautojų skaičius taip pat neleidžia laiku ir tinkamai reaguoti į pareiškėjų skundus.

3. Vilniaus ir Klaipėdos Tarnybų veiklai įtakos turėjo atskirų pareiškėjų piktnaudžiavimas savo materialia teise – teise gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, piktnaudžiavimas procesinėmis teisėmis. Tarnybos nurodė, kad tokie pareiškėjai pateikia didelį skaičių prašymų, Tarnybos patalpose triukšmauja, grasina Tarnybų darbuotojams. Tarnybų specialistai priversti nuolat susirašinėti su teismais ir kitomis institucijomis, o tai reikalauja didelių darbo laiko sąnaudų, apsunkinamas darbo procesas. Klaipėdos Tarnyba pažymėjo, kad apie tokį atskirų pareiškėjų elgesį žino iš esmės visi Klaipėdos Tarnybos teritorijoje praktikuojantys advokatai bei kiti teisėsaugos institucijų atstovai, tampa vis sudėtingiau tokiems asmenims suteikus antrinę teisinę pagalbą parinkti ją teikti galintį advokatą. Klaipėdos Tarnyba susiduria su problema, kad dalis antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų kategoriškai atsisako teikti tokiems asmenims teisinės paslaugas, o kai kurie advokatai verčiau nutraukia sudarytas antrinės teisinės pagalbos teikimo prireikus sutartis, nei vykdo Klaipėdos Tarnybos pavedimus teikti šiems asmenims teisinę pagalbą.

4. Klaipėdos ir Šiaulių Tarnybos nurodė, kad problemų sukelia mažas advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, skaičius. Dėl šios priežasties ne tik sudėtinga užtikrinti antrinės teisinės pagalbos teikimą, tačiau net ir ją suteikus, bei paskyrus advokatą ją teikti, pareiškėjams ne visada pavyksta sulaukti operatyvios teisinės pagalbos. Dėl didelio advokatų užimtumo ir darbo krūvio antrinės teisinės pagalbos teikimas užsitęsia, o kartu užsitęsia ir bylų nagrinėjimas teismuose.

5. Kauno Tarnyba pažymėjo, kad nėra įdiegta informacinė sistema, kuri leistų optimizuoti sprendimų priėmimo ir antrinės teisinės pagalbos teikimo kontrolės procesą.

VI. ANTRINE TEISINE PAGALBA PASINAUDOJUSIŲ ASMENŲ IR VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ NUOMONĖ APIE ANTRINĖS TEISINĖS PAGALBOS KOKYBĘ

Tarnybose buvo sudaryta galimybė pareiškėjams pildant anonimines anketas pateikti savo nuomonę apie suteiktos (teikiamos) antrinės teisinės pagalbos kokybę, vertinant Tarnybos (jos darbuotojų) ir antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų veiklą.

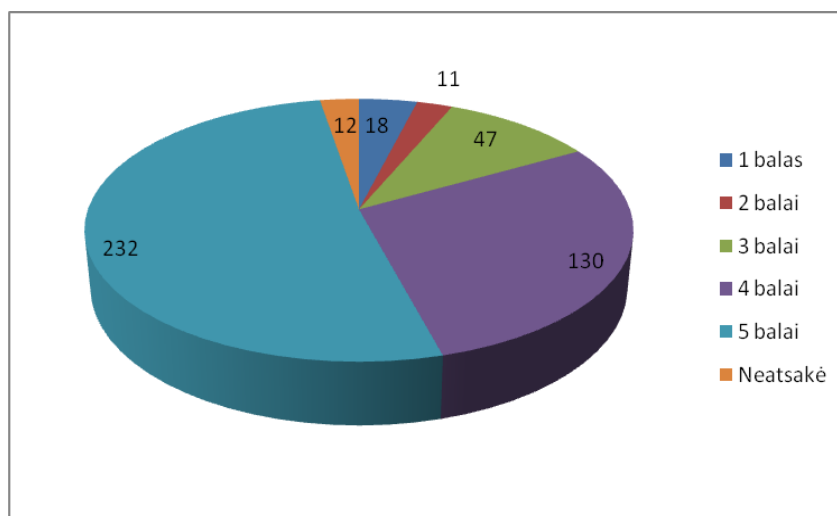
Viso buvo užpildyta 450 anketų. Daugiausiai apklaustų asmenų (30,2 proc.) pateko į 31-40 metų amžiaus grupę. 25,1 proc. pareiškėjų buvo 41-50 metų amžiaus, 24,7 proc. – iki 30 metų amžiaus, 14 proc. – 51-60 metų amžiaus, 6 proc. – 61-70 metų amžiaus.

Dauguma apklaustų asmenų (76 proc.) dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo kreipėsi tik vieną kartą, 20,4 proc. – 2 kartus, 9,3 proc. – 3 ir daugiau kartų, 6,2 proc. respondentų į šį klausimą neatsakė.

Didžiajai daliai apklaustų asmenų (66,7 proc.) antrinė teisinė pagalba buvo suteikta civilinėse bylose, 15,1 proc. atvejų baudžiamosiose bylose, 6,7 proc. – administracinėse bylose, 4,2 proc. – įvairaus pobūdžio teisiniuose ginčuose, 4 proc. administracinių teisės pažeidimo bylose.

Vertindami antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato paslaugų kokybę, **penkis balus skyrė 51,6 proc.** pareiškėjų, **keturis – 28,9 proc., tris – 10,4 proc., du – 2,4 proc., vieną – 4 proc., 2,6 proc. į klausimą neatsakė.**

Diagramoje pavaizduotas pareiškėjų skaičius pasirinkęs joje nurodyto dydžio įvertinimą:

Į klausimą apie pirmo susitikimo su advokatu laiką 75,5 proc. respondentų nurodė, kad tai įvyko greičiau nei per 2 sav., nuo 2 sav. iki 1 mėn. – 5,1 proc., nuo 1 mėn. iki 2 mėn. – 2,2 proc., daugiau nei 2 mėn. – 0,4 proc., neatsakė į klausimą – 16,7 proc.

Į klausimą „Ar advokatas išklausė ir įsigilino į problemą?“ 79,3 proc. respondentų atsakė teigiamai, 6,4 proc. – neigiamai, 13,8 proc. nurodė, kad advokatas išklausė, bet neįsigilino į problemą.

77,1 proc. respondentų nurodė, kad procesiniai dokumentai buvo parengti laiku, 6 proc. pažymėjo, kad šie dokumentai buvo parengti ne laiku, 2,9 proc. nurodė, kad procesinių dokumentų rengti nereikėjo, 12 proc. į klausimą neatsakė.

73,8 proc. apklaustųjų nurodė, kad teismas priėmė advokato parengtus procesinius dokumentus, 10,7 proc. nurodė, kad procesiniai dokumentai buvo priimti pašalinus jų trūkumus, 0,7 proc. atsakė, kad teismas nepriėmė advokato pateiktų dokumentų, 4,2 proc. nurodė, kad tokių dokumentų rengti nereikėjo, 3,1 proc. į klausimą neatsakė.

Į klausimą „Ar advokatas tinkamai atstovavo teisminėje (ikiteisminėje) institucijoje?“ 83,1 proc. respondentų atsakė teigiamai, 7,8 proc. – neigiamai, 1,8 proc. – atstovauti nereikėjo, 1,1 proc. – neatsakė į šį klausimą.

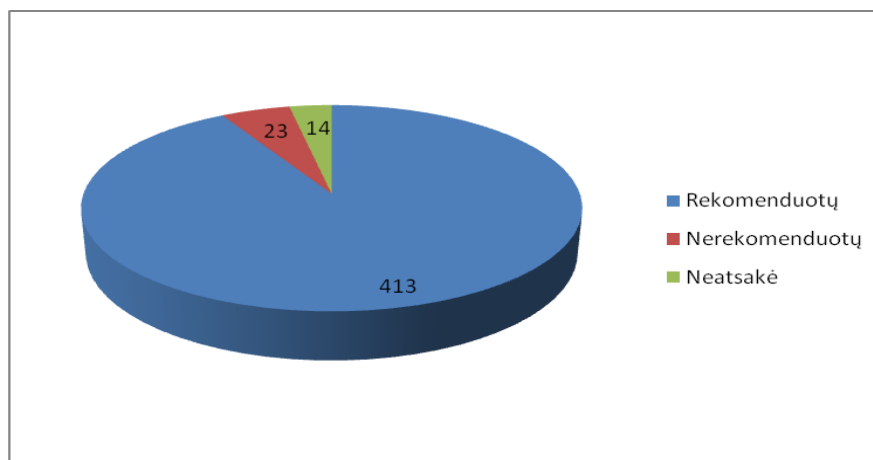
Pareiškėjai nurodė, kad 47,1 proc. atvejų jiems siūlyta ginčą spręsti taikiai, 23,1 proc. nurodė, kad jiems nebuvo siūlyta taikiai spręsti ginčą, 17,6 proc. atvejų – byloje nebuvo ginčo, 12,2 proc. į klausimą neatsakė.

5,3 proc. atvejų pareiškėjai skundė advokato veiksmus (neveikimą), prašė pakeisti jį kitu advokatu. 91,8 proc. atvejų to daryti neprireikė. 2,9 proc. į klausimą neatsakė.

Į klausimą, ar advokatas prašė užmokesčio, 1,8 proc. respondentų atsakė teigiamai. Pažymėtina, kad Teisingumo ministerijoje 2012 metais buvo gautas 1 skundas, kuriame pareiškėjas nurodė, jog advokatu, teikiančiam antrinę teisinę pagalbą, sumokėjo papildomą užmokestį. 2012-11-15 Lietuvos advokatūros advokatų tarybos posėdyje buvo pripažinta, kad advokatas pažeidė Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo ir Lietuvos advokatų etikos kodekso reikalavimus. Daugiau tokių atvejų nebuvo nustatyta. Praktikoje pastebima, kad dažnai pareiškėjas netinkamai supranta advokato pateiktą informaciją, jog pareiškėjui teikiama teisinė pagalba, kai valstybė garantuoja ir apmoka tik dalį antrinės teisinės pagalbos išlaidų, todėl jis turės atlyginti dalį antrinės teisinės pagalbos išlaidų valstybei.

91,8 proc. respondentų rekomenduotų savo draugams (pažįstamiems) kreiptis į tarnybą dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo.

Diagramoje pavaizduota, kiek pareiškėjų rekomenduotų antrinę teisinę pagalbą savo draugams (pažįstamiems):

Tarnybų darbą anketose įvertino 403 pareiškėjai. 88,1 proc. pareiškėjų nurodė, kad tarnybos darbuotojai atsakė į visus jiems rūpimus (su antrine teisine pagalba susijusius) klausimus, 1,5 proc. nurodė, kad atsakymų į šiuos klausimus negavo, 6,2 proc. buvo atsakyta nepilnai, 3,2 proc. į klausimą neatsakė.

Į klausimą „Ar tarnybos darbuotojai su jumis bendravo mandagiai?“ 94,8 proc. respondentų atsakė teigiamai, 0,5 proc. – neigiamai, likę neatsakė į šį klausimą.

82,4 proc. respondentų rekomenduotų kitiems asmenims kreiptis į Tarnybą, 2,5 proc. nerekomenduotų, 14,9 proc. – į klausimą neatsakė.

Tarnybos darbo laikas tinkamas 88,3 proc. respondentų, 7,4 proc. netinkamas, likę respondentai neatsakė į šį klausimą.

90,1 proc. apklaustųjų mano, kad tarnybos darbas organizuojamas tinkamai, 4,5 proc. – kad netinkamai, likę respondentai neatsakė į šį klausimą.

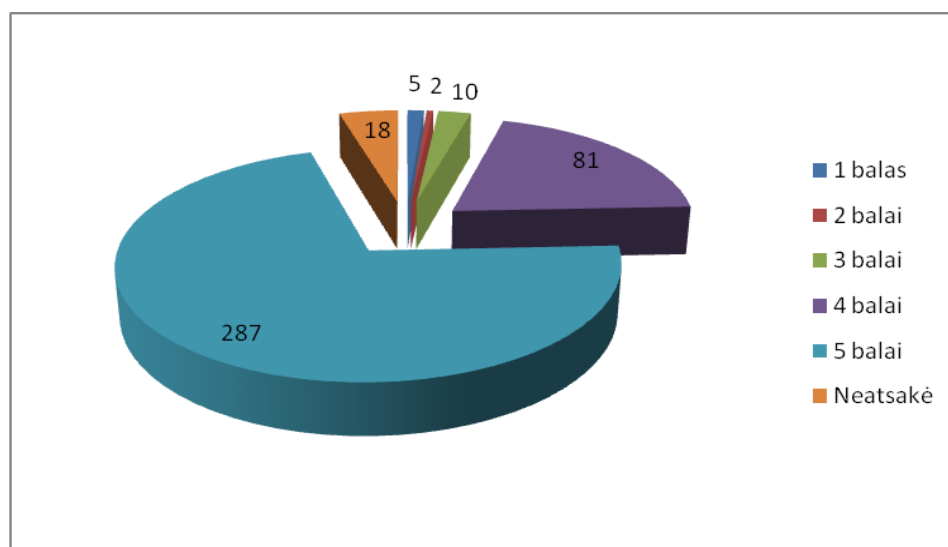
82,4 proc. apklaustųjų nurodė, kad Tarnybos administratorė tinkamai paaiškino apie Tarnybos teikiamas paslaugas, 4,7 proc. kad netinkamai, 5,2 proc. į klausimą neatsakė.

91,3 proc. respondentų Tarnybos sprendimas buvo aiškus ir suprantamas, 3,7 proc. asmenų nesuprato Tarnybos sprendimo turinio, kiti respondentai į klausimą neatsakė.

Į klausimą „Ar Jūsų nuomone, sprendime yra pateikta visa svarbi ir reikalinga informacija?“ 72,7 proc. respondentų atsakė teigiamai, 3,5 proc. neigiamai.

Paprašyti įvertinti Tarnybos paslaugų kokybę, 5 balais ją įvertino 71,2 proc. asmenų, 4 balais – 20,1 proc. asmenų, 3 balais – 2,48 proc., 2 balais – 0,5 proc., 1 balu – 1,24 proc., 4,5 proc. į klausimą neatsakė.

Diagramoje pavaizduota kiek pareiškėjų skyrė joje nurodytą balų skaičių, vertindami Tarnybos veiklą:

Paprašyti nurodyti, su kokiomis problemomis susiduria, keli pareiškėjai įvardijo nepatogų darbo laiką dirbančiajam, vietos automobiliui pastatyti nebuvimą, ilgą laukimą eilėje prašymui pateikti, taip pat ilgą sprendimo dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo laukimą, gauto sprendimo neaiškumą, ilgą laukimą iki susitikimo su advokatu, nežinojimą, kokius dokumentus reiks pateikti ir ką reiks po advokato paskyrimo daryti, per mažą dėmesį bylai, per didelį advokatų darbo krūvį.

Teismų, prokuratūrų, ikiteisminio tyrimo institucijų nuomonė apie Tarnybų ir antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų veiklą

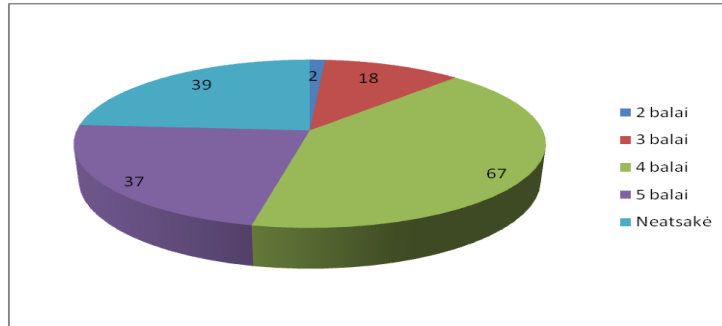
Tarnybos, siekdamos išsiaiškinti kaip teismai, prokuratūros ir ikiteisminio tyrimo institucijos vertina jų ir advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, veiklos palankumą, atliko apklausą ir sudarė galimybę institucijoms pareikšti nuomonę joms pateiktose anketose. Iš viso buvo užpildytos 163 anketos: 88 anketos – Panevėžio Tarnybos veiklos teritorijoje esančių institucijų, 41 anketa – Vilniaus Tarnybos veiklos teritorijoje esančių institucijų, 21 anketa – Klaipėdos Tarnybos veiklos teritorijoje esančių institucijų, 13 anketų – Kauno Tarnybos veiklos teritorijoje esančių institucijų. Šiaulių Tarnyba atskiros institucijų apklausos šiais metais neatliko.

Į klausimą „Kaip dažnai Jums savo profesinėje veikloje tenka susidurti, bendradarbiauti su Tarnyba?“ 35,6 proc. respondentų nurodė, kad bent kartą per mėnesį, 28,2 proc. – bent kartą per savaitę, 4,3 proc. – kiekvieną dieną, 29,4 proc. – rečiau nei vieną kartą per mėnesį, 2,5 proc. respondentų neatsakė į šį klausimą.

Dauguma institucijų atstovų nurodė, kad jiems bent kartą per savaitę tenka susidurti, bendradarbiauti su valstybės garantuojamą teisinę pagalbą teikiančiais advokatais (44,8 proc.

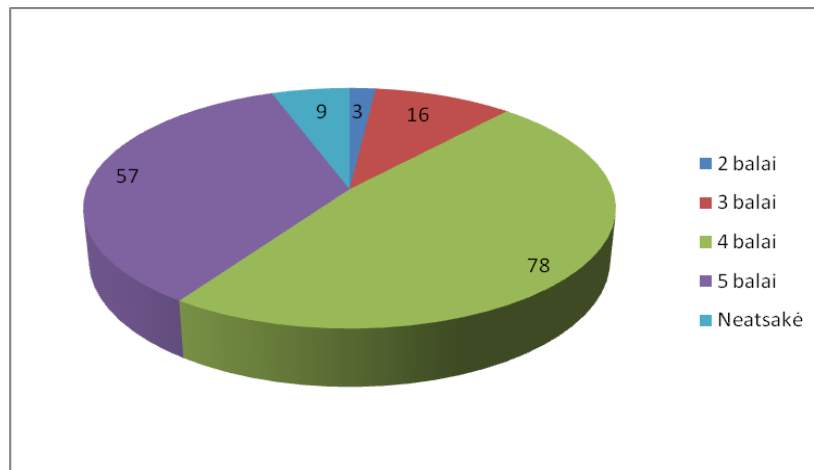
apklaustųjų). Bent kartą per mėnesį su šiais advokatais bendravo 33,7 proc. respondentų, kiekvieną dieną – 6,7 proc., rečiau nei kartą į mėnesį – 14,7 proc.

Atsakymus į klausimą „Kaip Jūs vertinate Tarnybos veiklą?“ iliustruoja ši diagrama:

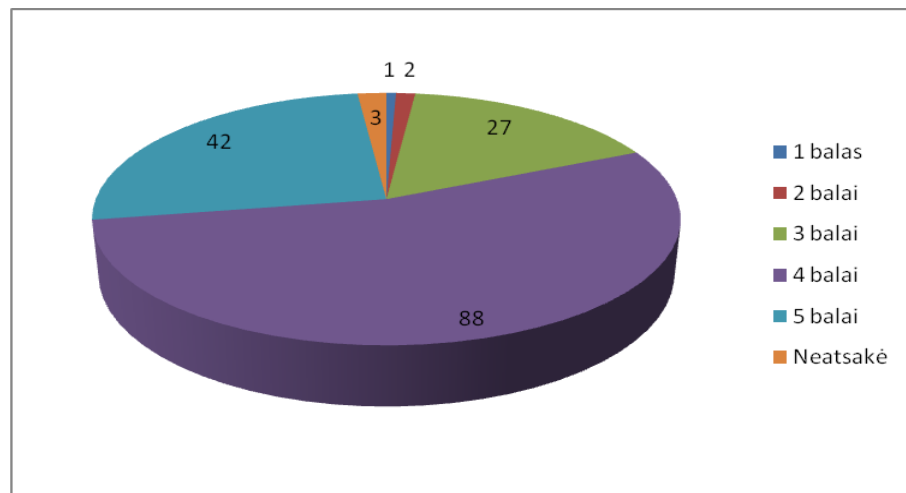
Labai blogai – 0 proc.
 Blogai – 1,2 proc.
 Patenkinamai – 11 proc.
 Gerai – 41,1 proc.
 Labai gerai – 22,7 proc.
 Neatsakė – 23,9 proc.

Atsakymus į klausimą „Kaip Jūs vertinate tarnybos koordinatoriaus veiklą?“ iliustruoja ši diagrama:

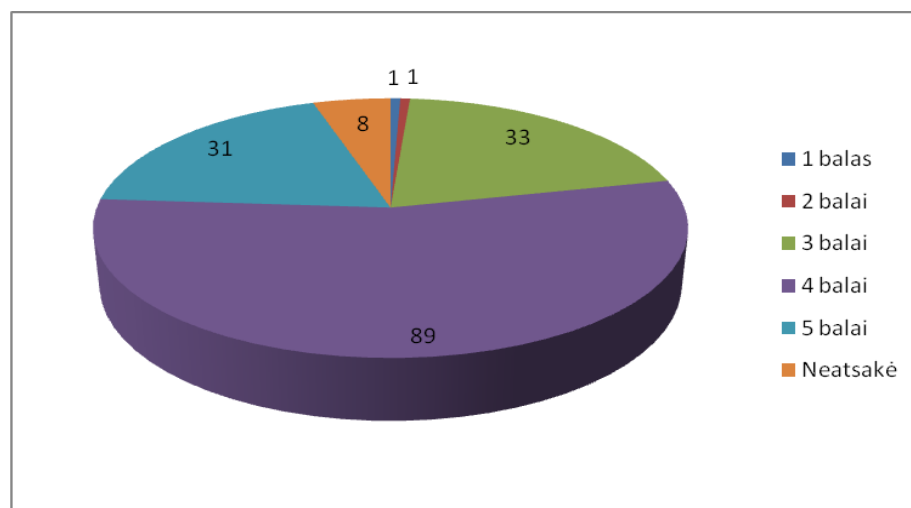
Labai blogai – 0 proc.
 Blogai – 1,8 proc.
 Patenkinamai – 9,8 proc.
 Gerai – 47,9 proc.
 Labai gerai – 35 proc.
 Neatsakė – 5,5 proc.

Atsakymus į klausimą „Kaip Jūs vertinate nuolat valstybės garantuojamą teisinę pagalbą teikiančius advokatus, jų teikiamų paslaugų kokybę?“ iliustruoja ši diagrama:

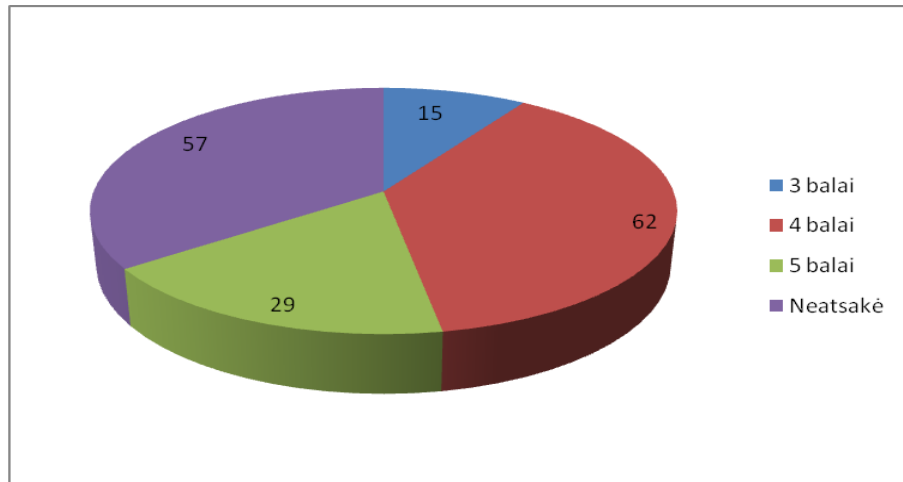
Labai blogai – 0,6 proc.
 Blogai – 1,2 proc.
 Patenkinamai – 16,6 proc.
 Gerai – 54 proc.
 Labai gerai – 25,8 proc.
 Neatsakė – 1,8 proc.

Atsakymus į klausimą „Kaip Jūs vertinate prireikus valstybės garantuojamą teisinę pagalbą teikiančius advokatus, jų teikiamų paslaugų kokybę?“ iliustruoja ši diagrama:

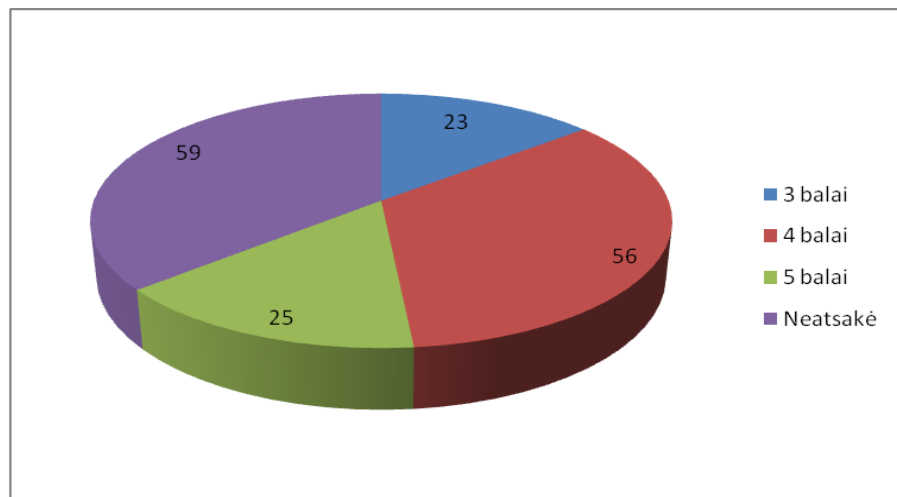
Labai blogai – 0,6 proc.
 Blogai – 0,6 proc.
 Patenkinamai – 20,2 proc.
 Gerai – 54,6 proc.
 Labai gerai – 19 proc.
 Neatsakė – 4,9 proc.

Institucijų nuomonę apie nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų dalyvavimą teismo posėdžiuose atspindi ši diagrama (institucijų buvo klausta, ar advokatai dažnai prašo atidėti teismo posėdį dėl to, kad negali jame dalyvauti):

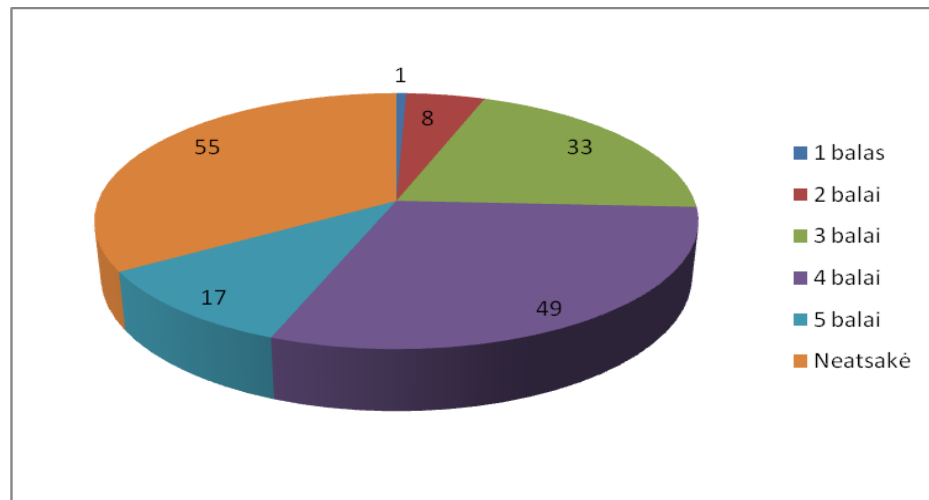
Labai blogai – 0 proc.
 Blogai – 0 proc.
 Patenkinamai – 9,2 proc.
 Gerai – 38 proc.
 Labai gerai – 17,8 proc.
 Neatsakė – 35 proc.

Institucijų nuomonę apie prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų dalyvavimą teismo posėdžiuose atspindi ši diagrama:

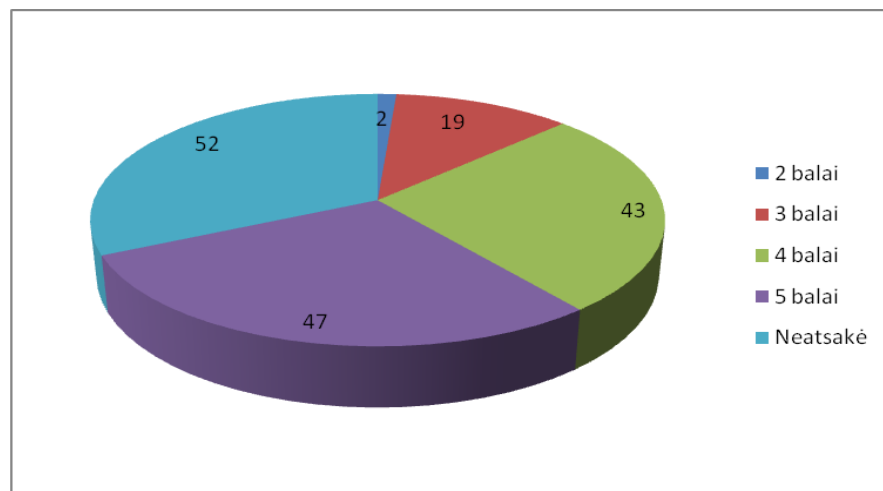
Labai blogai – 0 proc.
 Blogai – 0 proc.
 Patenkinamai – 14 proc.
 Gerai – 34,4 proc.
 Labai gerai – 15,3 proc.
 Neatsakė – 36,2 proc.

Institucijų nuomonę apie advokatų, kurie dalyvauja procese ne tarnybos parinkimu ar sprendimu, dalyvavimą teismo posėdžiuose atspindi ši diagrama:

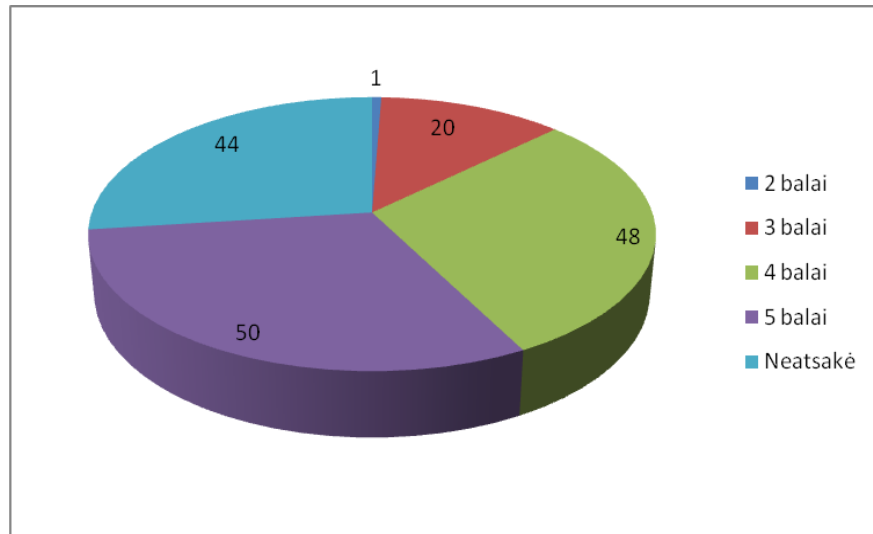
Labai blogai – 0,6 proc.
 Blogai – 4,9 proc.
 Patenkinamai – 20,2 proc.
 Gerai – 30,1 proc.
 Labai gerai – 10,4 proc.
 Neatsakė – 33,7 proc.

Institucijų nuomonę apie nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų atsisakymo dalyvauti teismo posėdžiuose pagrįstumą atspindi ši diagrama:

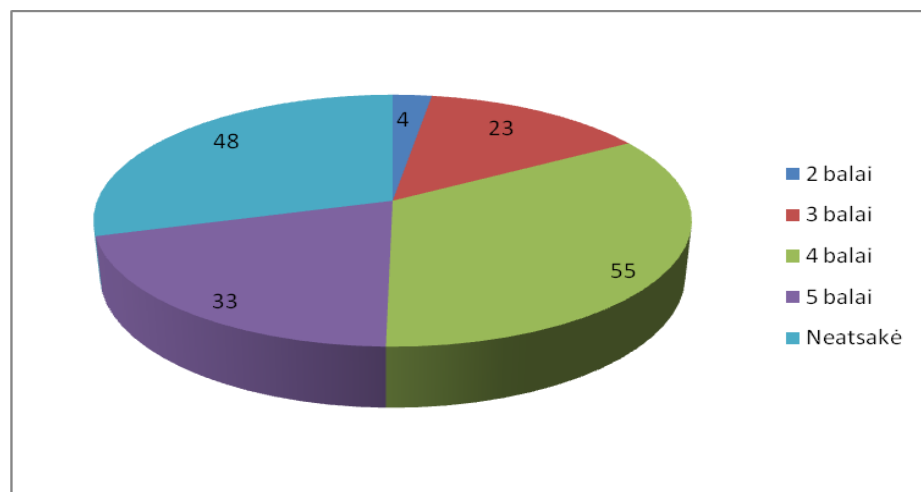
Labai blogai – 0 proc.
 Blogai – 1,2 proc.
 Patenkinamai – 11,7 proc.
 Gerai – 26,4 proc.
 Labai gerai – 28,8 proc.
 Neatsakė – 31,9 proc.

Institucijų nuomonę apie prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų atsisakymo dalyvauti teismo posėdžiuose pagrįstumą atspindi ši diagrama:

Labai blogai – 0 proc.
 Blogai – 0,6 proc.
 Patenkinamai – 13,7 proc.
 Gerai – 29,4 proc.
 Labai gerai – 60,7 proc.
 Neatsakė – 27 proc.

Institucijų nuomonę apie advokatų, kurie dalyvauja procese ne tarnybos parinkimu ar sprendimu, atsisakymo dalyvauti teismo posėdžiuose pagrįstumą atspindi ši diagrama:

Labai blogai – 0 proc.
 Blogai – 2,5 proc.
 Patenkinamai – 14,1 proc.
 Gerai – 33,7 proc.
 Labai gerai – 20,2 proc.
 Neatsakė – 29 proc.

Paprašytos nurodyti, kokias įžvelgia advokatų, teikiančių valstybės garantuojamą teisinę pagalbą veiklos tobulinimo galimybes, institucijos pasiūlė griežtinti advokatų darbo apmokėjimą dėl pavėlavimų ar neatvykimų į iš anksto suderintus procesinius veiksmus, didinti advokatų skaičių ir sukurti skatinimo mechanizmą, išplėsti budinčių advokatų sąrašą bei sudaryti budėjimo grafikus, atsižvelgiant į advokatų užimtumą teismo posėdžiuose arba sudaryti advokatų budėjimo grafikus dviem pamainomis iki 22 val.

Į klausimą, ar, pateikus koordinatoriui pranešimą dėl būtinojo gynėjo dalyvavimo baudžiamajame procese, į jį reaguojama laiku, institucijos atsakė taip: 85,3 proc. atvejų reaguojama laiku, 4,3 proc. atvejų – dažnai pavėluotai, 0,6 proc. atvejų – visada pavėluotai, 0,6 proc. atsakymas negaunamas, 9,2 proc. respondentai į šį klausimą neatsakė.

Koordinatorius, atsisakydamas parinkti gynėją, motyvuoja atsisakymo parinkti priežastis 68,7 proc. atvejais tinkamai, 14,7 proc. atvejų – kartais netinkamai, 2,5 proc. atvejų – netinkamai, 1,2 proc. atvejų – motyvai nepateikiami, 1,2 proc. atvejų – atsakymas negaunamas, 9,8 proc. respondentų neatsakė į šį klausimą.

Atsakydami į klausimą „Kokias įžvelgiate koordinatoriaus veiklos tobulinimo galimybes?“, kai kurie apklaustieji nurodė, kad reikėtų glaudesnio bendradarbiavimo su ikiteisminio tyrimo įstaigomis, budėjimo grafikus sudaryti atsižvelgiant į advokatų galimybes teikti antrinę teisinę pagalbą (liga, atostogos ir kt.).

Į klausimą „Kokias įžvelgiate Tarnybos veiklos tobulinimo galimybes?“ institucijos atsakė, kad Tarnybos turėtų:

1. siekti, jog įstatymo leidėjas teisiniu reguliavimu užkirstų kelia piktnaudžiavimui antrine teisine pagalba, nustatytų aiškius ir skaidrius kriterijus antrinei teisinei pagalbai gauti;
2. didinti advokatų skaičių, išplėsti budinčių advokatų sąrašą, pritraukti kuo daugiau kompetentingų, atsakingų ir pareigingų advokatų bei sukurti jų skatinimo mechanizmą;
3. skatinti advokatų kvalifikacijos kėlimą, rengti kasmetinį kvalifikacijos patikrinimą, skatinti advokatus sudaryti taikos sutartis, tobulinti teikiamas paslaugas, gilintis į teismų praktiką;
4. sugriežtinti advokatų darbo apmokėjimą dėl pavėlavimų ar neatvykimų į iš anksto suderintus procesinius veiksmus.

Į klausimą „Ar konkrečiai Jums pakanka informuotumo apie pirminę, antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, kad galėtumėte žmonėms patarti, juos teisingai nukreipti?“ 81 proc. atsakė teigiamai, 14,7 proc. neigiamai, 4,3 proc. respondentų neatsakė į šį klausimą.

Papildomai minėtais klausimais informacijos norėtų gauti 68,1 proc. respondentų, o 26,4 proc. respondentų ši informacija nereikalinga (8,9 proc. respondentų neatsakė į šį klausimą).

Į klausimą, ar Tarnybos interneto svetainėje yra pakankamai informacijos 87,7 proc. atsakė teigiamai, 4,9 proc. – neigiamai, 7,4 proc. – neatsakė į šį klausimą.

VII. KITA INFORMACIJA

1. Dėl 2009 m. sumažintų valstybės biudžeto lėšų asignavimų, skiriamų šiai programai, buvo sprendžiamas klausimas dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos apimčių mažinimo, siekiant išvengti didelių kreditorinių įsiskolinimų. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-07-08 nutarimu Nr. 707 (toliau – Nutarimas) buvo 25 proc. sumažinti metiniai pajamų lygiai antrinei teisinei pagalbai gauti. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-12-01 nutarimu Nr. 1717 pratęstas Nutarimo galiojimas iki 2011-12-31 Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-12-14 d. nutarimu Nr.

1447 pratęstas Nutarimo galiojimas iki 2012-12-31 Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-12-05 Nutarimu Nr. 1481 pratęstas nutarimo galiojimas iki 2013-12-31. Tačiau, kadangi metiniai pajamų lygiai skaičiuojami vadovaujantis minimalia mėnesine alga, šio dydžio didinimas nuo 2012-07-01 sąlygojo tai, kad antrinė teisinė pagalba galėjo būti teikiama didesniai asmenų ratui.

2. 2012-06-19 Civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir Tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo papildymo devintuoju¹ skirsniu ir Įstatymo priedo papildymo įstatymu Vilniaus Taryba buvo paskirta centrine institucija 2008-12-18 Tarybos reglamente (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (toliau – Reglamentas) nustatytoms funkcijoms vykdyti. Pagal minėtą įstatymą centrinės institucijos funkcijas taip pat pavesta atlikti Vaikų išlaikymo fondo administracijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Vaikų išlaikymo fondas).

3. 2012-04-27 Seimui pateiktas patikslintas naujos redakcijos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo projektas ir jį įgyvendinančių Civilinio proceso kodekso, Baudžiamojo proceso kodekso, Administracinių bylų teisenos įstatymo, Administracinių teisės pažeidimų kodekso, advokatūros įstatymo, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo, Gyventojų turto deklaravimo įstatymo pakeitimų projektai. Pažymėtina, kad visas įstatymų pakeitimų paketas buvo priimtas 2013-05-09.

4. 2012 m. buvo priimti šie teisės aktai, reguliuojantys teisinius santykius antrinės teisinės pagalbos teikimo (jos teikimo organizavimo) srityje:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-07-18 nutarimas Nr. 884 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 22 d. nutarimo Nr. 69 „Dėl Advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir koordinavimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-12-05 nutarimas Nr. 1481 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. liepos 8 d. nutarimą Nr. 707 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 27 d. nutarimo Nr. 468 „Dėl asmenų turto ir pajamų lygių antrinei teisei pagalbai gauti nustatymo“ pakeitimo“;

- Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012-01-26 įsakymas Nr. 1R-21 „Dėl teisingumo ministro 2006 m. kovo 27 d. įsakymo Nr. 1R-99 „Dėl advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, skaičiaus nustatymo“ pakeitimo“;

- Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012-03-16 įsakymas Nr. 1R-79 „Dėl teisingumo ministro 2008 m. birželio 12 d. įsakymo Nr. 1R-241 „Dėl Sprendimo dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo byloje, kurios ginčo dalykas yra valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos, priėmimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;

- Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012-10-24 įsakymas Nr. 1R-267 „Dėl teisingumo ministro 2009 m. birželio 9 d. įsakymo Nr. 1R-179 „Dėl Advokato parinkimo teikti antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo“.

5. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. lapkričio 13 d. įsakymu Nr. 1R-278 buvo patvirtintas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų vidaus procedūrų atliekant priskirtas funkcijas peržiūros rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planas. Pažymėtina, kad jau yra įgyvendinta dalis priemonių:

- 1) Tarnybų vidaus teisės aktuose yra nustatyta, kad tais atvejais, kai advokatą prašoma pakeisti dėl svarbių ir objektyvių priežasčių arba skubus sprendimas būtinas dėl bylos aplinkybių, sprendimas priimamas per 3 darbo dienas, o visais kitais atvejais taikomas 20 darbo dienų terminas;

- 2) Tarnybų vidaus teisės aktuose yra nustatyta, kad sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo kopijos advokatams pateikiamos elektroniniu paštu;

- 3) Užtikrinant, kad sprendimai būtų tinkamai motyvuoti ir pagrįsti, Tarnybos keičiasi patirtimi apie piktnaudžiavimo valstybės garantuojama teisine pagalba instituto taikymą praktikoje;

4) Teisingumo ministerijos 2013 m. sausio 23 d. raštu Nr. (1.16.) 7R-599 Tarnyboms buvo išsiųsta Teisingumo ministerijos rekomendacija dėl sprendimo galiojimo ir jo galiojimo kontrolės priemonių, kai asmuo yra socialinės pašalpos gavėjas;

5) Peržiūrėtas antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinatorių skaičius ir sumažintas nuo 16 iki 9;

6) Atsisakyta budėjimo grafikų tvirtinimo direktoriaus įsakymu bei šių grafikų siuntimo institucijoms ir advokatams, teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, atsižvelgiant į tai, kad yra užtikrintas jų paskelbimas internete;

7) Suteikti įgaliojimai koordinatoriams baudžiamosiose bylose pasirašyti dokumentus, susijusius su advokato parinkimu;

8) Visose Tarnybose užtikrinta, kad asmenys turėtų galimybę kreiptis antrinės teisinės pagalbos per dvi papildomas valandas prieš Tarnybos darbo dienos laiką ir jam pasibaigus.

9) Iki tinkamo Tarnybų patalpų pritaikymo judėjimo negalią turintiems asmenims, judantiems neįgaliojo vežimėliu, Vilniaus Tarnyba asmenims, turintiems judėjimo negalią, numatė galimybę pateikti prašymus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo Vilniaus miesto savivaldybės patalpose, o Klaipėdos tarnyba, esant poreikiui, asmenis aptarnauja pirmajame pastato aukšte.

DĖL TARNYBŲ VEIKLOS TOBULINIMO

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu yra įgyvendinamos 2012 m. atliktos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų vidaus procedūrų atliekant priskirtas funkcijas peržiūros rekomendacijų įgyvendinimo priemonės, „atskiros rekomendacijos Tarnyboms šiais metais nėra teikiamos. Kartu, siekiant tobulinti Tarnybų veiklą, atkreiptinas dėmesys į šias pastabas:

1. atliekant koordinavimo baudžiamosiose bylose funkciją, patartina kilusias neaiškumus su ikiteisminio tyrimo institucijomis ir teismais spręsti derybų būdu. Taip pat skatinti advokatus naudotis profesinio laiko užimtumo modulių, kurių yra įdiegusi Lietuvos advokatūra ir Nacionalinė teismų administracija;

2. pateikti rašytines rekomendacijas, kuriose identifikuojamos dažniausios pirminės teisinės pagalbos teikimo (jos teikimo organizavimo) problemos ir galimi jų sprendimo būdai, Tarnybos veiklos teritorijoje esančioms savivaldybėms (Tarnyboms, kurios nėra to padariusios);

3. keisti praktika dėl sprendimų atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą bei Tarnybų atžvilgiu priimtais teismų sprendimais, siekiant, kad Tarnybų sprendimai būtų pagrįsti ir motyvuoti;

4. užtikrinti Kolegijos sprendimu nustatytą naujų bylų skaičių per mėnesį advokatams, kurie nuolat teikia antrinę teisinę pagalbą (Tarnyboms, kurios nėra to padariusios).

Kadangi šios ataskaitos rengimo metu buvo nustatyti Tarnybų pateikiamų duomenų skaičiavimo skirtumai, Teisingumo ministerija iki 2014-01-01 numato tobulinti ataskaitų teikimo Teisingumo ministerijai tvarką.